

coanegra

PRENSA
Catalana

número 269 - octubre 2008 - preu: 1,80€

TROBADA D'AMICS I SOCIS DE L'OCB · VETLADA DE GLOSES · ESTADA ALS PIRINEUS CATALANS · FACTORIA DE SO · SOLIDARITAT AMB NADIA NEREA · CASES I COSES DE FORAVILA · ENTREVISTA A PERE POU BRIS · ESPORTS A SANTA MARIA

Editorial

ENCALÇ JUDICIAL A LA CORRUPCIÓ POLÍTICA

Els darrers mesos ha estat notícia continuada la bona feina dels fiscals anticorrupció dels Jutjats de les Illes Balears. Han sortit a la llum pública algunes de les actuacions de corrupció politicoeconòmica més escandaloses dels darrers anys. El cas BITEL, el cas Turisme Jove, el cas CDEIB, el cas Son Oms, i encara s'han de destapar les investigacions del Palma Arena, una voltadora que costa una milionada.

Els tres casos han suposat que alts càrrecs d'organismes vinculats al Govern de les Illes Balears o al Consell de Mallorca s'han lucrats de forma ostentosa amb els diners de tots els ciutadans. Han ordit tota una xarxa empresarial per aconseguir molts de milions d'euros. Unes actuacions de corrupció, de suborn, de tràfic d'influències que són la mostra més grossera de la manca de la més mínima ètica dels que l'han comesa.

Són unes conductes corruptes que afecten polítics del PP i d'UM, alguns dels quals eren o són regidors de municipis, el que acosta la corrupció als pobles, un fet que ja ens esglaiava molt més, ja que la fa molt més propera.

La imatge patètica i penosa d'un alt càrrec desenterrant del corral de ca seva una capsula metàl·lica de "Colacao" plena d'euros i de dòlars entrarà al llibre de rècords Guinness de l'idiotesa lucrativa dels humans. Si surten a la llum pública 240.000 euros és evident que això sols és una mica, és la punta visible d'un iceberg de molts de milions d'euros. I això no ens ho mereixem, els ciutadans de Balears, no ens mereixem que hi hagi aquesta casta de persones prenent decisions a llocs públics.

Però hem de servir la memòria. No fa molts anys ja hi va haver un gran escàndol i sonat de milions de pessetes en talons del túnel de Sóller que anaren al Partit Popular. Recordem que el Molt Honorable president en resultà culpable pels tribunals, però atès que el delictes havia prescrit –és a dir, ja havien passat anys- no hi va haver condemna. També hem de recordar que un polític que era batle de Benidorm va dir "estic en política per forrar-me", una manifestació ben evident de la seva forma d'entendre

el servei als ciutadans. Però aquestes greus manifestacions incíviques, amorals i mancades de la més mínima ètica no li impediren ser president d'una comunitat autònoma ni ministre a Madrid.

Fa anys ja hi va haver actuacions de corrupció que no foren penades. No hauria de passar el mateix. Per sort hi ha coses que han canviat ferm: la justícia té més mitjans que aleshores i actualment hi ha una fiscalia anticorrupció.

Les condemnes d'aquestes greus conductes de lucrar-se amb els diners de tots els balears han de ser exemplars, s'ha de ser dur i contundent. Al mateix temps s'ha d'exigir que aquests polítics que tan alegrement gastaren diners i que s'han lucrats retornin un a un els euros que s'embutxacaren o que malgastaren. La societat balear es mereix que ens retornin aquest diners, és el mínim que es pot demanar.

La imatge dels polítics, amb aquestes actuacions, s'han devaluat molt; ja de per si estava devaluada, almanco així ho confirmen les enquestes d'opinió que es fan periòdicament. No volem dir de cap de les maneres que tots els polítics siguin corruptes, la majoria no ho són, n'hi ha que tenen un clar sentit de servei als ciutadans i que en lloc d'enriquir-se per ventura fan osques.

Però l'actuació malèvola d'uns quants polítics –no deim uns pocs, perquè ja comencen a ser un caramull- fa que per ventura s'hagin d'establir mesures preventives, unes mesures que passen perquè els polítics facin públic i manifest quina és la seva situació econòmica quan comencen per poder prevenir enriquiments sobtats. També caldria extreure la vigilància de totes les despeses per part dels funcionaris que són interventors. Finalment una vigilància del seu patrimoni i de les despeses que fan com a càrrecs públics per part de la Sindicatura de Comptes de les Illes Balears.

L'encalç judicial a la corrupció en si és una mala notícia perquè demostra que hi ha polítics que es volen lucrar de manera indecent. La part positiva és la bona feina de la Fiscalia anticorrupció, que persegueix aquestes greus situacions. Ara cal també prevenir-les. es.

Coanegra

Publicació mensual de Santa Maria del Camí.

Número 269 Octubre 2008.

Dipòsit Legal: PM - 381 - 1981

Edita: coanegra

Fotografia Coberta: Rafel Pisà.

Equip de Redacció: Bernat Calafat i Vich, Maria Neus Comas i Frau, Maria Antònia Ferrer i Vidal,

Jaume Ordines i Benestar, Rafel Pisà i Ordines, Mateu Ramis i Canyelles.

Col.laboradors: Abderrahim Ajaud, Joan Andreu, Miquel Cabot, Margalida Canyelles, Josep Maria Estarelles, Factoria de sò, Benet Joan Darder, Petra

Genestra, Rafel Joan, Jaume Martí, Guillem Ramis, Miquel Ramis.

Redacció, Administració i Publicitat: Casenoves, 12 | 07320 | Santa Maria del Camí.

Adreça Electrònica: coanegra@coanegra.cat. Els articles publicats en aquesta revista, sols expressen l'opinió dels seus autors. Impres amb paper reciclat.

Informació

TROBADA DE SOCIS I AMICS DE L'OCB A LLUC

Dia 8 de setembre es celebrà a Lluç, convocada per l'Obra cultural Balear. Era una trobada de les Delegacions que té l'Obra a Palma i a quasi tots els pobles de Mallorca, juntament amb entitats amigues. Cal destacar que enguany hi assistiren 6 noves delegacions, ja que l'entitat està creixent i estenent la seva xarxa social per tot arreu.

Centenars de persones acudiren a aquesta diada festiva i reivindicativa i varen poder contemplar l'exhibició dels Castellers de Mallorca i escoltar les cançons de la Coral de Sencelles.

El president Jaume Mateu enumera les tasques que està duent a terme l'organització i els reptes de futur que te perd avant en defensa de la llengua, la cultura i els drets del nostre poble.

Hora de dinar els assistents gaudiren d'un bon arròs brut, amb la sorpresa que se les va obsequiar amb un plat de fang, típic de Marratxí, amb la inscripció de la O.C.B. La diada acabà amb el cant de la Balanguera.

Per nosaltres el fet més remarcable es que hi assistí un grup de devers 30 persones, en representació de l'Obra Cultural de Santa Maria del Camí, recentment constituïda, i que pot considerar-se el primer acte de la Delegació com a tal.

ASPECTE DE L'ACTE CENTRAL, AMB ELS SOCIS ONETJANT BANDEROLES.

NINS I NINES SANTAMARIERS PARTICIPANT A L'OFRENA FLORAL.

EL PRESIDENT OBSEQUIA AMB UNA LÀMINA A LA REPRESENTANT DE LA DELEGACIÓ DE SANTA MARIA MAGDA ROIG.

Informació

GRUP DE TEATRE COANEGRA

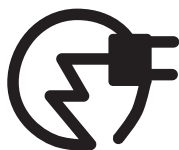
Text i foto: Josep Maria Estarellas Torrens

El novell grup de teatre Coanegra, afincat a Santa Maria del Camí, va ser el gran triomfador del "XXè Certamen de Teatre de Consell i del Teatre Principal" que tingué lloc entre el 25 de juliol i el 10 d'agost amb la representació de "L'herència d'en Toni fabioler", emportant-se el primer premi al muntatge i a la direcció, el premi per votació popular i una nominació a millor actriu per a Antònia Fornés en el paper de madò Apolònia. La tasca feta pel director del grup, Biel Navarro, amb un grapat d'actors inexperts ha estat extraordinària, i així ho avalen els resultats. Tot i que gairebé cap dels membres és del poble, els nombrosos vincles que tenen amb gent santamariera i el suport que han rebut per part del nostre ajuntament i de nombrosos particulars els identifiquen totalment amb Santa Maria i d'aquí el nom del grup.

El grup aprofita aquestes línies per expressar el seu agraïment a tots els santamariers que els donen suport i molt especialment a l'Ajuntament de Santa Maria per la cessió de l'espai d'assaig, a na Francisca Mayrata per la seva impagable ajuda i a na Catalina Pastor per la seva desinteressada tasca de maquillatge i perruqueria.

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES
XARXES DE BAIXA TENSÍO
INSTAL·LACIÓ DE BOMBES SUBMERGIBLES
AUTOMATISMES PER PORTES I BARRERES

FORELECTRIC

JOAN FORTEZA
Mòbil 629 609 439
MIQUEL FORTEZA
Mòbil: 629 675 450

Ainguda Jaume III, 8
telèfon/fax: 971 620 939
07320 SANTA MARIA DEL CAMÍ
E-mail: forelectric.sl@telefonica.net

Construccions
Sebastià Bibiloni Sans

Reformes - Rústiques - Enrajolats
Empedregats - Estanteries d'obra

El Fra. Albert Borquny n. 4
Sta. Maria del Camí - tel.: 971 62 13 95

Informació

VETLADA DE GLOSES 2008

Text i Fotos: JA

El passat dissabte dia 4 d'aquest mateix mes d'octubre, de funesta memòria pel que fa al fibló que va assotar Mallorca en tal dia de l'any 2007, es va celebrar a Ses Cases des Mestres d'aquesta vila una vetlada de gloses organitzada per l'Associació Cultural Amics de la Glosa de Santa Maria del Camí.

Ben aviat la sala de butaques s'omplí de santamariers i santamariers que no volgueren perdre's aquesta nova oportunitat que se'ls presentava de fruitar d'un combat de gloses de picat, entre els anomenats i coneguts glosadors que hi prengueren part, que no foren altres que en Mateu Matas "Xuri", en Joan Planisi "Planissi", en Rafel Roig "es Carrixoner" i n'Antoni Socias "es Pobler".

La primera fila de butaques estava ocupada per la Sra. Rosa Vich, batlessa de Santa Maria, i bona part dels regidors del consistori, així com pel Sr. Joan Serra, secretari tècnic de Cultura i Patrimoni del Consell Insular de Mallorca, els quals amb la seva presència honoraren l'acte.

La distingida santamariera Sra. Maria del Camí Bover Ripoll i el conegut professor de cultura popular Sr. Felip Munar i Munar, entre bromes i alguna agudesa, presentaren la funció de forma amena i divertida. Amb paraules amables, al temps que deferents i cordials, agraïren l'assistència de les autoritats i de tots aquells que ocupaven la sala. Després d'un breu recordatori de la passada edició, remarcaren el significat i la importància d'aquesta classe d'esdeveniments pel que representen per a la cultura popular mallorquina.

Abans de l'actuació dels glosadors es va fer el lliurament dels premis als guanyadors del IV Certamen de Gloses, recentment celebrat, vertader motiu de la vetlada. Aquests recaigueren en els següents participants:

1r premi a Maria Munar Estrany per la glosa "Vull una plaça de govern".

2n premi a Serafin Guiscafré Genovart per la glosa "Àcid úric".

3r premi a Maria del Camí Bover Ripoll per la glosa "Una crisi molt profunda".

Accèssit a Maria Munar Estrany per la glosa "Sa guerra sa vida esguerra".

Accèssit a Francesca C. Cabot Clar per la glosa "Mallorca va sobre rodes".

Accèssit a Francesca C. Cabot Clar per la glosa "Et regalaré la glosa".

ABANS DE L'ACTUACIÓ DELS GLOSADORS ES VA FER EL LLIURAMENT DELS PREMIS ALS GUANYADORS DEL IV CERTAMEN DE GLOSES, RECENTMENT CELEBRAT

Els concursants reberen els premis i els diplomes acreditatius de mans de les encantadores nines Maria del Camí Moyá i Aina Bover, que amb la seva presència damunt l'escenari donaren a l'acte un aire de candidesa i ingenuïtat.

A continuació els premiats llegiren les seves gloses per a delit del públic.

Acabat el preàmbul del lliurament de premis, començà el que seria el plat fort de la vetlada, la tan esperada actuació dels glosadors, un quartet de pinyol vermell que dominen les taules de l'escena com qui res.

Hereus d'un art ancestral i perpetuadors d'una tradició mil·lenària, els glosadors, mestres del seu art i fidels a una trajectòria que no necessita cap presentació, convertiren la glosa en la joia de la llengua; les seves paraules compendiaven la destresa de tantes i tantes generacions de mallorquins que amb el seu dir expressaren i expressen

un sentiment de mallorquinitat que, aleshores, va fer vibrar i corprengué als atents espectadors.

De gloses, se'n cantaren de tot color: retrets de circumstàncies personals, pulles sobre la virilitat o impotència, bromes per la joventut d'un dels glosadors, alabances al poble de Santa Maria del Camí, i com en anteriors ocasions, gloses en referència a la batlessa, que s'ho prenia entre divertida i resignada.

El jove glosador Mateu "Xurí" fou qui, en nom de tots ells, s'acomiadà dels assistents amb versos fluïts i ràpids com el pensament, agraïnt als Amics de la Glosa de Santa Maria i a les institucions locals i illenques el suport que donen a aquesta manifestació de la nostra cultura popular i manifestant el seu desig de tornar participar a l'edició de l'any que ve.

La vetlada fou enregistrada per una cadena de televisió estrangera per a la seva difusió a tota Europa a través del canal televisiu Arte.

Després d'acabar tan alegre i divertida reunió els assistents foren obsequiats amb un refrigeri, i varen poder degustar unes saboroses coques, regades amb un tassonet de vi de la terra, els qui no havien de conduir cap vehicle, o amb un refrescant tassó d'aigua els qui ho havien de fer.

**CONSTRUCCIONS
CAPELLA MARI**
C.B.

Reformes en general · Feines d'obra

C/Joan Mesquida, 26. Santa Maria
Tel. 627 44 0065 · 667 54 54 20

"la Caixa"

Informació

EXCURSIÓ DE L'AJUNTAMENT

Text i fotos: J. Andreu

El dissabte dia 18 d'octubre del 2008 semblava com si el temps atmosfèric ens volgués jugar qualche mala passada, amenaçant-nos des de primera hora amb una nuvolada que no presagiava res de bo. Pareixia que la meteorologia s'hagués cansat de tant allargassar un estiu que, encara ara, sembla no tenir final, i, sense deixar en banda la calor, es disposà a fer el paper que realment li pertoca per aquestes dates, és a dir, deixar caure qualche ruixat de pinyol vermell que fes córrer els torrents; que qui més qui manco enyora veure'ls amb aigua que no sia de depuradora.

Aquella era l'amenaça que planava damunt dels animosos santamariers i santamarieres que, fidels a la crida de l'equip de Govern de l'Ajuntament i sense massa respecte al temps i a la seva mala cara, s'anaven congregant al vial, a la vora dels autocars a bord dels quals realitzarien la tan esperada excursió que anualment organitza l'esmentat equip per a satisfacció dels veïns majors de 60 anys. Amb l'excursió d'enguany s'ha arribat a una nova edició d'aquest esdeveniment, el qual s'instituí per primera vegada essent batle de Santa Maria del Camí el Sr. Mateu Morro, i d'aleshores ençà s'han anat succeint sense interrupció.

D'aquesta manera els responsables municipals volen agrair la col·laboració dels ciutadans en la tasca, a vegades agradable i benvista i en altres desplaent i antipopular, però sempre necessària, de fer poble; un poble modern, confortable i apte per a viure-hi, com el que es mereixen els santamariers i les santamarieres.

Minuts després de les 9 els autocars, amb els seus passatgers ben acomodats al seu interior, emprengueren viatge cap a la primera de les metes de la jornada, que no era altra més sinó el mateix Castell de Bellver. Durant el trajecte els excursionistes pogueren contemplar la zona de les murades que encara ens queden de la Ciutat medieval; l'admirable mole gòtica de la Seu i l'agradós i recreatiu Parc de la Mar, amb el seu estany i els seus jardins. A l'altre costat, l'antic port de Palma, amb el passeig de Sagrera, el Consolat de Mar i la Llonja com a teló de fons.

Arribats a l'explanada just al peu del castell, i abans d'emprendre la seva visita, els excursionistes varen berenar d'una mengivola panada i un tasset de vi que els donaren forces per fer la pujada a la fortalesa.

Al seu interior pogueren contemplar les instal·lacions i conèixer un poc més sobre els aspectes i les circumstàncies que l'envolten. El castell fou construït cap a l'any 1300, regnant Jaume II. A finals d'aquell segle, és a dir, del segle XIV, el rei Joan I d'Aragó hi va traslladar la seva cort tot fugint de l'epidèmia de pesta que s'havia declarat per terres peninsulars. Durant el moviment armat de les Germanies, oposat a la Corona de Carles I, va servir de refugi als membres de la noblesa mallorquina que fugien de Ciutat.

El castell també fou presó durant la Guerra de Successió i també més tard al llarg de la Guerra del Francès. El presoner més important i popular que albergaren les seves dependències fou el Ministre de Gràcia i Justícia del rei Carles IV, Don Gaspar Melchor de Jovellanos, al qual devem una sèrie de llibres que versen sobre el castell i Mallorca. Tant és així que la seva figura ens sembla realment familiar.

Al llarg de la Guerra Civil del 36 va ser presó política i allà hi estigueren i hi foren executats personatges com el batle de Palma Emili Darder i el diputat Alexandre Jaume Rosselló. Actualment el castell és utilitzat com a marc per a activitats protocol·làries i culturals.

Acabada la visita a l'entranyable edificació, símbol d'una Mallorca coneguda arreu del món, es va continuar el viatge cap a la segona de les metes programades. En aquest cas l'objectiu era la finca d'Alfàbia i els seus jardins declarats historicoartístics, al peu mateix de la Serra de Tramuntana al terme de Bunyola, propietat de la família Zaforteza. Antigament Alfàbia era una alqueria mora. D'aquella època l'actual edificació encara conserva una sèrie de mostres, com són ara unes inscripcions àrabs i un artístic enteixinat al sostre del vestibul d'entrada. De la casa dels senyors cal remarcar la biblioteca que conté obres impreses dels segles XVI i XVII, les col·leccions de pintures i de mobles antics, entre els quals crida l'atenció una gran cadira tota de fusta del segle XIV.

Els jardins, vertadera obra d'art a l'aire lliure, mostren diferents estils: àrab, italià i anglès. Tots ells, emperò, tenen una característica en comú: el joc de l'aigua, les fonts, els brolladors i l'estany. En conjunt un lloc idíl·lic per passar-hi no una estona fugissera, sinó una vida de bucòlic somnieig.

Com no hi ha res etern baix la capa del cel, i tot té un final, aquest va arribar a l'estada en tan agradós paratge, i així els excursionistes ocuparen els seus seients als autocars per continuar viatge cap a l'última de les metes del dia. Aquesta no era altra que un conegut restaurant del poble de Sant

Joan, en el qual els viatgers compartiren un excel·lent dinar que duia la marca pròpia d'aquell establiment, consistent en un mengívol arròs brut de primer, seguit d'una ració de cruixent porcelleta rostida de segon, acabant amb una copa de gelat amb una exquisida ensaimada.

A les postres, dins un ambient de fraternitat i alegria general, es brindà amb cava pels presents i per la resta de santamariers. A continuació la batlesa i el seu equip de govern, al temps que anaven saludant tots i cada un dels assistents, els obsequiaren amb un record de la diada consistent en un graciós paraigua de color vermell amb l'escut de Santa Maria del Camí gravat a la seva tela.

En acabar s'emprengué el retorn al poble amb el desig per part dels organitzadors i excursionistes de poder tornar a la propera edició, donant-se per acabada aquella estupenda excursió, del gust de tothom pels comentaris que de la mateixa va sentir aquest cronista de boca de molts dels participants.

Felicitations a la Sra. Batlesa i al seu equip de govern per l'organització d'aquest esdeveniment que fa que els santamariers ens sentim més poble.

Informació

ESTADA ALS PIRINEUS CATALANS

Text i fotos: JA

Al bell mig dels Pirineus orientals, s'hi troba una comarca envoltada per altes muntanyes que històricament formava part d'una sola regió com era Catalunya.

Aquesta comarca de la qual parlem és la Cerdanya, terra de llegendes de gegants, bruixes, dones d'aigua i fades que han vingut a determinar el caràcter dels seus habitants. Per allà passaren, i hi deixaren la seva empremta, els pobles de les antigues civilitzacions: ibers, celtes, grecs, romans, cartaginesos, visigots i àrabs.

Actualment la Cerdanya està dividida en dues: una part francesa i una part espanyola. La Cerdanya espanyola pertany a les províncies de Lleida i Girona, ambdues de la comunitat autònoma de Catalunya.

Doncs bé, a aquesta privilegiada comarca cerdana, s'hi traslladà un gran nombre de socis de l'Associació de Persones Majors de Santa Maria del Camí per fruit d'una estada a un dels nombrosos establiments hotelers que ocupen les

A AQUESTA PRIVILEGIADA COMARCA CERDANA, S'HI TRASLLADÀ UN GRAN NOMBRE DE SOCIS DE L'ASSOCIACIÓ DE PERSONES MAJORS DE SANTA MARIA DEL CAMÍ PER FRUIR D'UNA ESTADA

faldes de les muntanyes i, d'allà estant, en diferents dies d'un complet calendari d'excursions, recórrer la contrada per conèixer els seus pobles, la seva gent, els seus costums, les seves llegendes i la seva geografia.

Fou una setmana atapeïda de sortides bellament programades a fi de no deixar-se perdre cap de les oportunitats que es tenien a l'abast.

Així ja des del primer dia, tot just arribar a la Ciutat Comtal, es girà visita al Santuari de Montserrat, custodi de la talla d'estil romànic del segle XII que representa la Patrona de Catalunya, coneguda popularment com la Moreneta.

El dia següent es visità la localitat de Puigcerdà, capital de la Cerdanya espanyola, podent-ne admirar la torre del campanar de la derruïda església de Santa Maria, del segle XII, i el seu estany artificial, construït per concessió del rei Sanç de Mallorca l'any 1310 i que en principi les seves aigües estaven destinades al regadiu. Després la visita continuà per la Cerdanya francesa fins al poble fortificat de Mont-Luís, entrant a continuació a la veïna comarca de Conflent per visitar, vall a baix, l'emmurallada localitat de Villafranca de Conflent.

El Principat d'Andorra fou l'objectiu de la següent excursió, entrant a territori andorrà per la frontera francesa, passant pel poble de Pas de la Casa, i carretera endavant, fins arribar a Andorra la Vella, no sense abans haver gaudit del meravellós paisatge de la vall que hi mena. Després de dinar s'emprengué viatge cap a l'hotel de La Molina, base dels excursionistes, passant per la localitat lleidatana de la Seu d'Urgell.

El quart dia d'expedició es dedicà a visitar el poble de Castellar d'Hug, famós, a més de pels seus típics embotits que els expedicionaris tengueren ocasió de comprar, pels singulars concursos de cans d'atura, competició que anualment hom pot contemplar a la pantalla del televisor. Per si aquests mèrits no bastassin al poble per ser popular, n'hi queda un altre no manco espectacular, com és el de ser bressol del riu Llobregat. Just al peu del poble, a 1.300 metres d'altitud, estan les fonts on neix el riu. L'aigua d'aquestes fonts prové d'un riu subterrani que s'alimenta de la neu acumulada durant l'hivern als cims propers. Des del poble s'arriba a les fonts després d'un recorregut ple d'encant, amb plafons explicatius i oportunes senyalitzacions. No cal dir com l'ànim dels visitants es corprèn davant l'encís de l'aigua al brollar. En una paraula, fou una excursió meravellosa.

Cinquena jornada d'estada. Aquest dia es dedicà a visitar la Seu d'Urgell, localitat veïna de la Cerdanya, on es pogueren contemplar, a més de la seva catedral, única d'estil romànic de tota Catalunya, els seus carrers porticats i el seu mercat setmanal; un altre lloc molt interessant per visitar és la Biblioteca Municipal de Sant Agustí, ubicada a l'antiga església del convent d'aquest mateix nom, que fou parcialment esbucada durant la guerra del 36, en una paret del qual es troba una placa commemorativa del pas per aquelles contrades de l'insigne canonge de Santa Sirga, Mossèn Antoni Mª Alcover.

Després d'aquesta visita, diguem-ne cultural, se'n girà una de caire esportiu en visitar el Parc Olímpic del Segre, riu que banya el poble, escenari de competicions esportives durant l'olimpiada del 92 i actualment marc immillorable de les

PAPERERIA LLIBRERIA I REGALS

G A L O P

**Plaça Nova s/n. - Tel. 971 62 11 98
Santa Maria del Camí (Mallorca)**

HORTUS
v i v e r

Camí de Coanegra s/n - tel.: 971 62 02 79

Informació

proves de descens en aigües braves.

El diumenge dia 21, sisena jornada per als excursionistes, es visità el Santuari de Queralt, a Berga, és a dir, fora de la Cerdanya, de la qual en sortiren travessant la serra del Cadí pel túnel en ella practicat, que mena directament a la comarca del Bergadà. El santuari, que disposa de funicular per realitzar l'última part de l'ascensió, és conegut com "el balcó de Catalunya" per la grandiosa panoràmica que d'allà estant es pot contemplar.

El mateix dia es girà visita al poble de Bellver de Cerdanya, poble que es troba al marge esquerre del riu Segre, a mitja distància entre Puigcerdà i la Seu d'Urgell. Allà els excursionistes pogueren admirar les seves muralles, el barri antic i l'església de Santa Maria i de Sant Jaume.

Al llarg de la penúltima jornada els excursionistes visitaren els pobles de Lles i Font-Romeu i la vila de Llivia. El matí es dedicà al pintoresc poble muntanyenc de Lles, podent gaudir contemplant la seva església romànica amb el sagrat just al costat del portal Major, amb sepultures de fa uns cinquanta anys; passejant pels seus estrets i rostes carrers i admirant l'exuberant vegetació que l'envolta.

A la tarda es visità el poble francès de Font-Romeu i la seva ermita, on s'hi guarda la imatge de la Mare de Déu, que segons la llegenda va descobrir un bou furgant la terra fent-hi brollar una font miraculosa. D'aleshores ençà és un lloc tradicional de pelegrinatge de tota la Cerdanya, on els romeus han anat deixant-hi els seus exvots en senyal d'agraïment pels beneficis rebuts. Acabada aquesta visita es continuà viatge per una carretera de muntanya, que de forma espectacular i corprenent uneix Font-Romeu amb Llivia, separades ambdues poblacions per uns pocs quilòmetres de distància i un desnivell de més de cinc-cents metres.

Llivia és una localitat espanyola de la província de Girona que està en territori francès des de l'any 1659 en què, amb el Tractat dels Pirineus entre Espanya i França, tots els pobles de la regió passaren a domini francès, quedant-ne exceptuada Llivia per tractar-se d'una vila i no d'un poble. Allà s'hi troba la farmàcia més antiga d'Europa i el museu que per aquest motiu es va crear. Segons la llegenda la vila fou fundada pel semidéu Hèrcules, essent per aquesta raó que l'heroi figura a l'escut de la població.

El darrer dia, abans d'emprendre el viatge de retorn a l'estimada Roqueta, es visità l'estació d'esquí de La Molina. En aquest cas el cicerone fou l'amable director de l'hotel

(un jove de Bunyola) en què estaven allotjats els viatgers, que els va donar tota classe de detalls sobre pistes d'esquí, telecadires, funiculars i la forma de produir neu artificial, quan no en cau del cel, mitjançant canons estratègicament instal·lats al llarg de les pistes. En una paraula, una exhaustiva informació per anar-se'n d'allà amb les idees clares de com funcionen les estacions d'esquí.

A la tarda, després de dinar a l'hotel per darrer cop, s'emprengué viatge cap a l'aeroport del Prat, i a bord d'un avió d'una companyia aèria que actualment no té massa bona premsa es va fer el retorn a Mallorca que, i dit sia de pas, per aquest cronista no hi ha res més meravellós al món i d'on no es mouria mai.

*He vengut a contemplar,
amb la gent que m'acompanya,
la terra de la Cerdanya
i no la'm canso d'admirar.*

*Terra mítica de gegants,
dones d'aigua i follets
que per tots els llogarets
espantaven a nins i a grans.*

*Aquí tot era u abans:
ni espanyol ni francès;
cap separació de res:
aquí sols hi havia catalans.*

*Del Verdaguer et ficares al cor
amb l'Atlàntida immortal.
Fores font de recerca cultural
per n'Alcover de Manacor.*

*Una llengua ens agermana;
i no es senten forasters
els qui vénen com a viatgers
de la Mallorca llunyana.*

*De la Seu d'Urgell a Perpinyà;
de Bellver fins al Conflent;
de llevant fins a ponent
tot m'ho en voldria emportar.*

*Ara podré cantar
el haver-te coneguda,
Cerdanya benvolguda,
ja no te podré oblidar.*

*Com el poeta podré dir:
Adéu, turons, adéu,
us porto en el cor meu
i em deixo l'ànima aquí.*

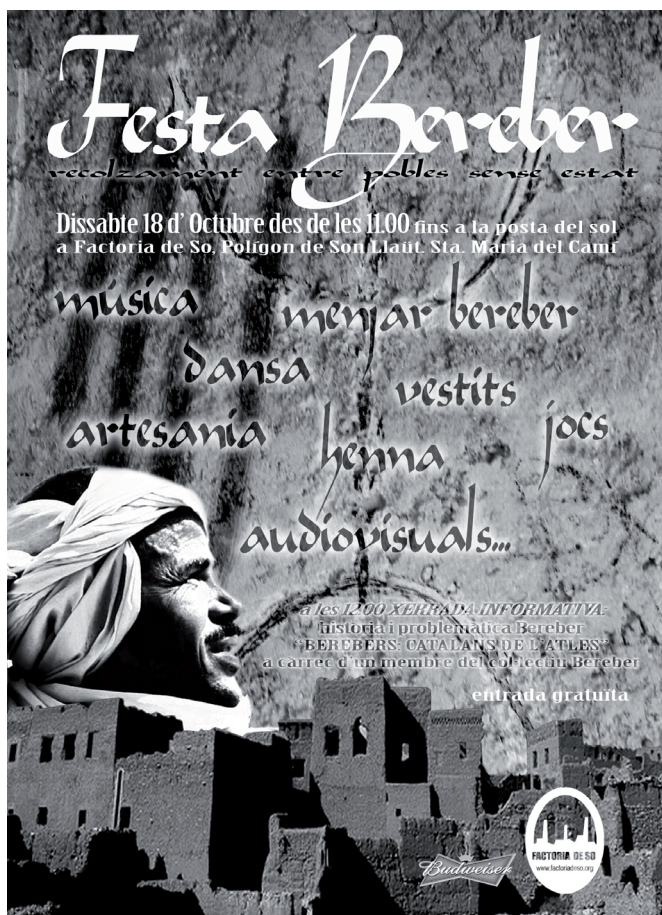
Joan Andreu

Informació

BEREBERS I CATALANS MOLT LLUNYANS, MOLT PROPERS

Abderrahim Ajaud

“Bereber”.

El nostre poble vivia antigament de l'agricultura. Va ser un dels primers pobles del món que va introduir aquesta tècnica (vegeu el llibre “33 Segles de la Història dels Berebers”- Chafik-). Aquest poble coneixia una civilització molt abans del cristianisme (vegeu “La ciutat Volubilis”- Moyen Atlas -30 Km de Meknes-).

Va ser un país governat per diferents reis al llarg de la història: Donat, Yuba I; Yuba II, Svphax, Bugud, Bukus, Massinissa, Jughurta, Aderbal, Izalkas, ... I governat també per reines!: Nomídia, Tania (nom que origina el país de Mauritània), Dihia...

Les dones berebers han tingut un paper molt rellevant en la nostra civilització. Han participat activament en la vida de la comunitat, en l'economia, treballant com a homes, participant en les decisions de l'estat. Un bon exemple és el de la nostra darrera reina Dihia. Ella va lluitar fidelment contra el colonialisme àrab, sent finalment brutalment assassinada. El seu cap va ser dut des de Kabylia (Algèria) fins a Kayrawamen (Tunisia).

Antigament la nostra religió era el judaisme, més tard arribà el cristianisme representat per Sant Agustí i, finalment, acabà amb l'islam.

- Què fas?, d'on provens?- aquestes són les primeres preguntes que em formularen la primera vegada que vaig trepitjar Europa: Alemanya, França, Espanya i finalment Catalunya.

La resposta: - Jo sóc del nord d'Àfrica, del Marroc!

- Ah! Així doncs, ets àrab!- responien les persones que em trobava en el meu camí, en el meu viatge.

- No, jo soc marroquí, contestava. Africà, però el ben cert és que sóc Bereber!-

- Bereber? -qui són els Berebers?- responien interessats...

Jo procedixo d'un poble ancestral del Mediterrani situat al nord d'Àfrica, un país antigament anomenat “Tamazgha”. Avui en dia aquest poble abasta el Marroc, Libia, Mauritània, Tunísia, Algèria, El Txad, Nigèria i una part de Burkina Fasso.

El nostre idioma és el “tamazight”, anomenat també

Actualment el paper actiu de la dona ha disminuït considerablement en la nostra societat a causa de la influència de la cultura àrab i l'islamisme.

El poble Bereber celebra cada 12 de gener el cap d'any, sent així que el proper any 2009 celebrarà l'any 2958, una celebració molt festejada a Kabylia (Algèria). Al Marroc és considerada una celebració prohibida. Nosaltres, els Berebers, ho celebrem en secret. El govern regit pels àrabs no accepta la nostra cultura, tot i ser una cultura antiga i ancestral.

Bé, caldrien milers d'articles i molt de temps per descriure tot el que envolta el nostre poble. En les meves paraules s'amaguen segles d'història bereber. Per aquest motiu hem estat sempre enemics del món àrab. Si aquest món acceptés tota aquesta cultura s'hauria de sentir necessàriament estranger al nord d'Àfrica.

Fins avui es continua perseguint, torturant i matant les arrels d'aquest poble, embenant els llavis del seu idioma, la seva llengua, tallant d'arrel els seus drets naturals en el territori històric.

Només cal veure que, tot i estant al segle XXI, es continuen exterminant els Touaregs (Berebers que es troben al desert d'Algèria, Burkina Fasso, Níger i Mali).

Malauradament el món no pot ésser conscient de tot això,

ja que els qui tenen el capital per dirigir són els àrabs, amagant així una veritat real i palpable del poble Bereber.

Els mitjans de comunicació al Marroc, monopolitzats pel món àrab, reprimeixen els nostres drets de fer veure arreu del món la nostra cultura, fins al punt de concedir-nos només quinze minuts al dia de programació en el nostre idioma i fent-nos pagar per tenir el dret de gaudir de la nostra llengua. Canals de comunicació que parlen constantment de la cultura àrab, la unió àrab, el desenvolupament àrab, el cavall àrab, el continent àrab (un continent irreal e inexistent), l'art àrab, el gat àrab, l'ase àrab...!

Tot és àrab per als mitjans de comunicació, que obliden que es troben a Àfrica i aporten així només "wahhabisme", extremisme i terrorisme. El món àrab, un món, una raça incapaç d'alliberar-se d'aquests dogmes racistes.

**MAGATZEM
DE MATERIAL
DE CONSTRUCCIÓ**

Joaquín Esteso S.L.

*C/. de l'Església, 11
Tel: 971 62 01 81 Santa Maria del Camí*

**PINT-DECOR
Balear**

PINTURA EN GENERAL

*C/. Bernat de Sta. Eugènia, 18
07320 - Sta. Maria del Camí
Tel. 971 140 232 - 670 734 886*

Informació

El govern marroquí és dèbil i incapaç d'escollar els països que tenen desenvolupament, un govern il·legal, si pensem en les eleccions legislatives del 7 de desembre del 2007, unes eleccions que van provocar que un 70% del poble votés en blanc, el vot d'un poble que sap que no té partits polítics que el representin, un poble que reconeix impotent que només posseeix "tendes polítiques" i "mesquites polítiques". El govern marroquí és un govern que no intenta solucionar els problemes veritables i reals del poble Bereber, com per exemple la crisi internacional, la immigració dels joves (fonts humanes imprescindibles en el desenvolupament d'un país), l'atur, la sanitat, l'educació...

El resultat d'aquest govern són només noves lleis, com per exemple la coordinació perquè ensenyin l'àrab als immigrants (acord Marroc-França 2008), arabitzar la vida civil dels Berebers i prohibir els seus noms originals, noms com Ithri, Isa, Daniel, Madghiss, Nomedía, Dihia, Tanyst, Cifaw..., encara que, contràriament, alguns d'aquests noms tinguin el mateix significat en àrab.

L'estat marroquí va firmar pels drets humans a Ginebra (Suïssa), a través d'una comissió de dret econòmic, social i cultural, el maig del 2006 en l'article 15 del pacte internacional relatiu als drets econòmics, socials i culturals. Malauradament aquests drets no s'apliquen. No podem fer una denúncia perquè el president del poder judicial al Marroc és el rei.

DESPRÉS DE FER UNA PETITA ULLADA
A LA HISTÒRIA DEL NOSTRE POBLE...
EL QUE ENS SEGUEIX ESTRANYANT
ÉS QUE SI NO SOM ÀRABS, PER QUÈ
ENS ANOMENEN ÀRABS?

Així doncs en el meu camí, en el meu viatge moltes persones m'han continuat preguntant:

- D'on provens, qui ets?
- Jo sóc marroquí, del nord d'Àfrica... BEREBER!

Després de fet una petita ullada a la història del nostre poble... el que ens segueix estranyant és que si no som àrabs, per què ens anomenen àrabs?.

Informació

I GRAN CONCURS DE PAELLES A FACTORIA DE SO

Factoria de so

El darrer diumenge de setembre amb un suau soleïet de tardor, un grup d'uns 80 amics i convidats varen omplir el petit pinar del polígon de Son Llaüt d'olors i rialles. Es tractà del primer concurs de paelles organitzat per Factoria de So. Per en Jacob, un dels organitzadors, que ben aviat va fixar una dada per l'esdeveniment, no havia cap dubte que seria un èxit ja que on es mescla el bon menjar i la bona gent sempre sol haver-hi bon ambient.

Una dotzena de cuiners i ajudants repartits entre els arbres, varen començar a fer els sofregits vers les 12:00 mentre anava arribant nines, nins i padrins..., tots esperant amb fam i anticipació el moment de tastar.

Com que no es va fixar cap paràmetre en quant a ingredients, es podien tastar tots els gusts, des de vegetarià passant per una paella només de carn, fins a arrossos gourmets dotats amb cranc pelut i llagosta. A les 15:00 en punt es va començar a repartir els plats. Però es clar, a n'en Pep Banyo, en Sebastià Talí i en Xisco Ródenas que formaven el jurat les va tocar la millor tallada, mentre es passejaven amb bolígraf i paper, fent anotacions entre glops de vi i intents de suborn per part dels cuiners.

Després de l'entrega de premis, que per cert va guanyar en Pau Arbona amb la paella més petita, el grup es va retirar fins el pati de Factoria per prendre un cafetet i gaudir d'una jam session per part d'alumnes i familiars.

Informació

SA ROCKETA FESTIVAL 2008...

I JA EN VAN 8

Factoria de So >>> info@factoriadeso.org /// www.factoriadeso.org

Des de principis d'agost, com fa vuit anys que passa, a Factoria de So vam començar a fer feina perquè el Sa Rocketa Festival d'enguany fos una realitat el dissabte 4 d'octubre. Si s'haguessin de destacar fets que diferenciaren el procés organitzatiu d'altres anys al d'enguany es podria destacar, per una part, que el nombre de gent implicada des dels inicis va ser més alt que el d'altres anys i, d'altra banda, que a diferència dels darrers anys enguany es contava amb un suport econòmic per part del Departament de Joventut i l'igualtat del Consell de Mallorca suficient i ampli com per poder recuperar la mostra de grups novells i, al mateix temps, aspirar a omplir el festival amb propostes musicals consolidades.

Val a dir, però, que desgraciadament el que va marcar més el període organitzatiu va ser la desaparició sobtada d'en Miquel Mir Gamundí, en "Miquelet" per a molts de nosaltres. La desaparició d'un jove és sempre dura, molt dura, però per a la gent de Factoria, ell era molt més que això, ja que a més de les seves qualitats humanes, en

Miquelet, de ben petit, ja havia estat present, molt present, a molts actes, festes, feines i mil coses més de l'associació. De ben segur en Miquelet hagués estat ficat en una cosa o una altra durant el festival, però la mala sort va fer que això no pogués ser possible físicament, encara que dins els nostres cors i cervellets no va faltar, ni faltará mai. Des d'aquí aprofitam per dedicar-li el festival i, com no, donar tot el suport, ànims i energies als seus familiars i amics nostres, en Tomeu, na Paca i en Pau.

Reprenent el fil de l'article, ben igual com ho vam haver de fer amb el festival, com podeu imaginar, van ser infinitats de coses les que es van haver de coordinar i fer que un esdeveniment d'aquesta magnitud fos una realitat: reunions, horaris, grups de música, equip de so i llums, torns de barra, sopars, bus, tren, cartells, samarretes, promoció de premsa, ambulància, bombers, fireta, seguretat, neteja, mil detalls que pareix que mai no s'arriben a tancar i un llarg etcètera.

En qualsevol cas, i tal i com estava previst, el festival s'obrí amb una mostra de **14 grups novells** de molts estils musicals: Decents (rock), Urbano (rock urbà), Panacea (rock), Astrolabio (indie), Cranc Pelut (reggea funk electrònic rural), Marasme (post metal), Ceremonia Rocanrol (rock), RDP (hip hop), Roña (rock punk), For if the flies (rock funky), Princesas (pop rock), L'equilibriste (indie rock), Tetrasonic (hard rock funk), La perra parda y la camada lechosa (rock dur). Cal destacar la predisposició dels grups i la comprensió davant petits canvis que es van haver de fer a causa del mal temps que va fer als inicis del festival. També s'ha de destacar la presència de grups santamariers o amb components santamariers com és el cas de L'equilibriste i Tetrasonic.

Un cop acabada la mostra fou l'hora d'una de les novetats gratificants d'enguany, és a dir, l'actuació de la **Colla de gegants i caparrots de Santa Maria del Camí**. Després d'això fou l'hora del correfoc, en el qual els **Dimonis de Factoria de So** es lluïren una altra vegada i arreplegaren un sac d'elogis de gent entesa i no tant entesa. Acabat el correfoc i havent

acompanyat també els dimonis, arribà l'hora dels **Grollers de Sa Factoria**, que amb l'esplanada ja plena de gent van posar la nota de Folk RockaFunkaRumbat festiu mediterrani del festival i gaudiren i feren gaudir d'un dels concerts que més s'esperen al llarg de l'any. Al mateix temps que els Grollers, en Toni, en Tomeu i en Santi van fer l'**amollada del globus de paper**, amb un èxit rotund.

Després de tot això arribava l'hora dels caps de cartell. Així, i per no fer l'espera tan llarga, el DJ **Dr. Batonga**, provinent de Barcelona, va començar a mostrar tot el ventall de sonoritats urbanes mediterrànies que duia preparat per al final de festa. Tan aviat com es va poder, pujaren a l'escenari els cap de cartell del festival d'enguany, és a dir, elbicho, que demostraren per què són un dels grups de flamenc fusió més consolidats dins el panorama musical actual i davant els quals el públic es rendí durant més d'hora i mitja. Acaba la seva actuació, i després d'un altre parèntesi amb el **Dr. Batonga**, arribà l'hora del Funk, soul i rhythm'n'blues de **Big Yuyu & The Hot Nite Band**, una banda que, dins aquest estil, ha estat una autèntica revelació comptant amb una mescla de músics amb gran experiència i d'altres més joves però amb molta qualitat a les seves mans. Finalment, el DJ Dr. Batonga va tancar el festival amb una explosió de rock àrab, rumba catalana, ritmes balcànics, asian underground, hip hop llatí, pop africà i moltes altres músiques mediterrànies.

Paral·lelament a tot això es va comptar amb una **mostra de grafitis** feta per diversos joves del col·lectiu, i tot, tot el festival fou presentat per, ni més ni manco, en **Pep Banyo**, fet que ens va fer molta il·lusió tant per la professionalitat i qualitat que té com pel fet de ser santamarier i membre, des dels inicis, de Factoria.

Les més de 5.500 persones que vengueren al festival per gaudir de tota la música que hem esmentat així com de la fireta alternativa i les paradetes de menjar, van comptar amb un servei de tren i bus especial que cada any té més èxit i que per a nosaltres és una mostra del que es pot aconseguir quan s'aposta pel transport públic.

Des de Factoria estam molt orgullosos de la feina feta i contents de com va sortir tot, i no podem acabar l'article sense tot un grapat d'agraïments a les institucions (Departament de Joventut i Igualtat del Consell de Mallorca i Ajuntament de Santa Maria), als grups que van participar, a ITT Alquiler, al Servei Ferroviari de Mallorca, a Sa Nostra, a tota la gent que d'una forma o altra va col·laborar, i com no, a la moltíssima gent que va venir i sobretot als santamariers i santamarieres que ens vàreu acompanyar aquell vespre.

Gràcies a tothom, moltes rocketes i seguïu pendents del nostre web (www.factoriadeso.org) perquè afortunadament la música i la cultura en general, amb concerts, soparets, festes, actes i Factoria de Músics estaran presents a Factoria gairebé cada dia de l'any.

**ESPECIALITAT
EN
CUINA
TÍPICA
MALLORQUINA**

Tancat el dimecres

tel.: 971 62 03 02

Informació

ELS GEGANTS SE'N VAN DE VIATGE, DIARI DE LA TROBADA DE MOLINS DE REI

Miquel Ramis i Moyà >>> Colla de Gegants de Santa Maria del Camí

DISSABTE 27

Són poc més de les 5 del matí del dissabte 27 de setembre del 2008. Els despertadors dels geganters santamarierens ens fan aixecar-nos del llit per partir cap a Molins de Rei (Barcelona) per participar a la seva trobada amb motiu de la festivitat de Sant Miquel. A l'Avinguda de Jaume I ens espera, per una banda, l'autocar que ens durà fins al Port d'Alcúdia i, per l'altra, la furgoneta carregada fins a dalt de tot amb els gegants i capgrossos. Les cares de son es combinen amb les d'il·lusió i satisfacció. I és que no hi ha per menys: és la primera vegada que la colla surt fora de l'illa.

Amb puntualitat britànica el vaixell que ens ha de conduir fins a Barcelona parteix cap a Ciutadella, on fa escala al cap de poc més d'una hora. Un bon entrepà o un tros de coca amb trampó és el complement idoni a les xerrades que mantenim uns i altres. Sense adonar-nos, ja som partits de nou cap a la ciutat comtal. Un convidat inoportú i no desitjat ens apareix durant la travessa: la mala mar. Una

LA PASSADA DELS GEGANTS NOUS ÉS UN CERCAVILA EN EL QUAL PARTICIPEN ELS GEGANTS NOUS DE MOLINS, EN BERNAT I NA CANDELERERA, QUE AQUEST ANY COMPLEIXEN ELS 20 ANYS DE VIDA

engronsada cap aquí, una altra cap allà; ara veim el cel, ara el fons de la mar. Més d'un ho passà d'allò més malament i només desitjava arribar a port.

Passades les dues del migdia arribarem a Barcelona, amb un retard de més d'una hora. Allà, els dos Joans de Molins ens esperaven per dur-nos fins a casa seva. Un d'ells s'encolcà a la furgoneta del gegants per així convertir-se en un eficaç GPS, mentre l'altre conduïa el grup, per cert format per 43 geganters, amb el metro i el tren fins a la ciutat gegantera. Quan arribàrem a Molins (situada a unavintena de quilòmetres del port) teníem la gana feta. Els organitzadors ens havien reservat taula a un restaurant on coincidirem amb les colles arribades des del País Basc i Aragó. La lentitud en el servei ens obligà a córrer de valent per poder prendre part en **la Passada dels gegants nous**, que començava a les 18 hores. Alguns de nosaltres eren més de les cinc de l'horabaixa quan sortíem de l'establiment i encara havíem de passar per l'hotel a deixar les bosses i canviar-nos de roba.

La passada dels gegants nous és un cercavila en el qual participen els gegants nous de Molins, en Bernat i na Candelera, que aquest any compleixen els 20 anys de vida (i que vingueren a la nostra trobada d'enguany), i les colles arribades de fora de Catalunya. A més de nosaltres hi eren presents els gegants medievals de Gallur (Aragó), les gegantes d'Irrintzi i els gegants d'Añorga (País Basc), aquests darrers acompanyats per un estol de capgrossos i balladors. Durant el passacarrers ja poguérem palpar com es viuen de diferent els gegants a Catalunya: una gentada al carrer, moltes ganes de festa i molta implicació per part del públic. I això que encara no era la Trobada! En Soler i

na Maria causaven admiració per cada un dels carrers que passaven i els comentaris de "vaja quins gegants més macos" es podien sentir un rera l'altre. Com a anècdota, citar la confusió que ocasionava el nom del nostre poble amb el del municipi català de Santa Maria del Camí, situat no molt enfora de Molins.

Les cinc colles participants arribaren a la Plaça de la Vila on dansaren per a la gentada que allà s'acaramullava. Cal destacar el ball conjunt que oferiren les dues colles d'Euskadi amb els amfitrions. Genial! Finalitzat aquest, els dos Joans, que no se separaren de nosaltres ni un instant, ens digueren que era hora d'arraconar els gegants, pegar una mossegada i preparar-nos per anar a veure l'espectacle del Camell.

El camell (www.amicsdelcamell.com), és una bístia de foc amb uns mides astronòmiques. Té una llargada de 6,75 metres per 2 d'ample i una alçada de 5,30 metres. El seu pes total és de 188 Kg. i per moure'l són necessàries set persones. Probablement, o millor dit pel que ens digueren i vérem, l'espectacle del camell és l'acte més esperat de la Festa Major, el que més curiositat i sentiment de poble desperta. El correuita s'inicià sobre les vuit i mitja i es perllongà fins passada la mitjanit. L'aparició de la bístia resultà espectacular: focus, foc, música i tota una plaça plena de gom a gom botant alhora, tant grans com petits. La veritat és que veure aquell "animalot" prop teu impressionava! Mentre els portadors el feien anar amunt i avall, nosaltres no deixàvem de plasmar el que estàvem vivint amb les nostres càmeres fotogràfiques. Quan el camell enfilà un dels carrers que aboquen a la plaça de l'Ajuntament, molts de nosaltres optaren per anar a descansar; altres continuaren de festa, que per cert n'hi havia molta.

DIUMENGE 28

Vuit del matí. Ens reunim a la cafeteria de l'hotel per berenar. És el dia de la gran trobada. L'organització ens havia citat a les 9 a la Sala Gòtica per recollir els gegants i

BAR

CA'N FRANCO

Pa amb oli, tota classe de berenars

TAPES

Quarter IV, 83 - tel. 971 62 03 82
Santa Maria del Camí

MAGATZEMS DE MATERIALS

GAMUNDI

Gabriel Mesquida, 1

capgrossos i partir cap el punt de la plantada. En arribar a la Plaça dels Països Catalans, ja hi eren presents bastants colles arribades de diferents punts de la geografia catalana. Cal ressenyar la participació a la trobada dels gegants de Ciutat Vella de Barcelona, uns gegants que no surten mai de la ciutat, llevat d'ocasions especials.

Després de plantar, tornarem a berenar! És que a Catalunya, a molts de llocs, la dinàmica de les trobades és diferent a les d'aquí. Després de plantar, els geganters se'n van a berenar per així tenir plenitud de forces per tragar els gegants i a la vegada tenir més ganes de fer festa. Encara que no fes moltes hores que a l'hotel ja ens havíem posat bé, cap de nosaltres digué no al pa amb tomàquet que la colla de Molins ens havia preparat en la clastra vora la qual s'ubica el seu local social.

A la trobada d'enguany de Molins de Rei hi prenguérem part més 30 de colles de gegants, capgrossos, músics, xanclers, ... Si s'hagués de fer un càlcul aproximat del nombre de figures festives reunides, aquest superaria àmpliament el centenar. El passacarrers discorregué per carrers plens de gent, amb nins que fugien dels seus pares per anar a

saludar els capgrossos i veure de més a prop els gegants; una tonada aquí i un ball allà i sobretot festa, festa i molta festa.

El passacarrers finalitzà un altre cop a la Plaça de la Vila. Eren tants els gegants reunits en aquell espai que s'hagué de fer un cercle dins d'un altre per donar cabuda a tots. Així com anaren arribant a la plaça, els gegants eren presentats pel presentador per després situar-se on indicaven els organitzadors. Després del ball que oferiren les dues colles de Molins dansaren els gegants de Barcelona Ciutat com a regal per als amfitrions, acabant la festa amb un ball conjunt increïble amb globus de colors i serpentines que s'enfilaven cap als núvols.

S'havia acabat la trobada. Encara, però, hi hauria temps per intercanviar impressions. Després de carregar de bell nou la furgoneta i de deixar-la a punt per embarcar cap a Palma, hi hagué el dinar geganter, al qual només assistiren les colles arribades de més enfora. Durant la sobretaula tinguérem una visita especial: el camell, aquell que tant ens va fer gaudir el vespre abans. Allà, a plena llum del dia, poguérem comprovar la magnitud de la bestia i fins i tot provar-la, convertint-nos en autèntics portadors de la mateixa.

Arribava l'hora d'acomiar-nos. Calia partir cap a Barcelona, on el vespre havíem d'agafar el vaixell que ens tornaria a sa roqueta. L'intercanvi de paraules entre la gent de la nostra colla i la de Molins expressava que tot havia anat com una seda. Tant és així que la nostra petició de participar a la seva festa dels 100 anys de Molins obtingué resposta ràpida: *"quedau convidats ara mateix"*.

Les Rambles i el casc antic de Barcelona varen ser el lloc escollit per matar el temps que ens quedava fins a embarcar. El cansament era patent, evident,... però tot allò que havíem gaudit, viscut, experimentat, ..., ho eclipsava tot.

DILLUNS 29

Dia de Sant Miquel. Dia gran de la Festa Major de Molins de Rei.

Sobre les 7 del matí, el vaixell de Balearia arribà al port de Palma. Allà un autocar ens esperava per tornar-nos fins al nostre poble. Alguns havien d'anar a fer feina o escola. Els altres, començaren a reposar forces el mateix matí.

**VIVERS
SANTA
MARIA**
1971 2017

Camí des Raiguer, 77 - Santa Maria del Camí
Tel: 971 140 041

*Papereria
Tabac
Servei de fax*

*Horari:
Dilluns a divendres
de 9 a 14 h.
i de 15,30' h. a 20 h.*

*Dissabtes i
diumenges de 9 a 14 h.*

Informació

AL·LEGACIONS AL CATÀLEG DE PATRIMONI MUNICIPAL DE SANTA MARIA DEL CAMÍ

Guillem Ramis i Canyelles >>> Regidor del Grup Municipal Esquerra Unida – Els Verds de Santa Maria del Camí.

Antic Convent dels Mínims: a la fitxa es descriu la recent pica amb el brollador d'aigua que s'ha instal·lat en el centre del claustre i l'empedrat que ha substituït el terra original del Convent dels Mínims.

És necessari que a la fitxa consti que aquests elements són de recent construcció, que no pertanyen a l'obra original del lloc i que per tant no són objecte de protecció.

Creu dels "Caidos": és un element d'homenatge fruit d'una guerra civil derivada d'una insurrecció militar provocada per part dels sectors de la societat que no varen assumir la derrota electoral del febrer del 1936 i que

guanyaren amb molta de violència el que no pogueren guanyar a les urnes.

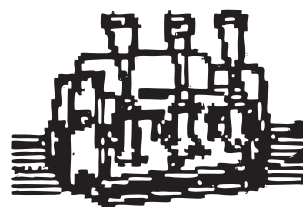
És un monument ofensiu que continua humiliant en un espai públic la memòria dels vençuts, homenatjant i fent apologia dels valors i la supremacia del franquisme per sobre de la legalitat, de la democràcia i de la República. L'objecte de conservar-la o no, desplaçar-la o mantenir-la en el mateix lloc no pot ser únicament un debat entre tècnics. Precisament per ser fruit d'una situació política i perquè afecta la sensibilitat, la ètica i la moral de moltes persones, la decisió correspon als polítics i ha de ser una decisió política, no condicionada per valoracions alienes a la política.

BAR S'ESTACA

Menus diaris

Carns a la plaxa, Hamburgueses, pepitos, Fritures, Perritos...

Carrer, Marqués de la Fonsanta, 40
tel: 971 620 286 - 606 048 365
07320 Santa Maria del Camí

B A R

CA'N BEIA

CARRER OLESA, 4 Tel. 971 620070
SANTA MARIA DEL CAMÍ

INSTAL.LADORA STA. MARIA

Llorenç Sans Rosselló

C/ Casesnoves N° 23
Sta Maria
TEL: 971 62 06 02

M I Q U E L S E R N

INSTAL·LADOR ELECTRICISTA

c/. Quartades nº 1- 2º - 1
07320 Santa Maria deCamí

TEL. 971 14 02 09
971 62 10 66
MÓVIL: 649 49 64 19

Informació

APUNTS DEL PLENARI MUNICIPAL CELEBRAT A L'AJUNTAMENT DE SANTA MARIA DEL CAMÍ EL DIJOUS 25 SETEMBRE DEL 2008

Guillem Ramis i Canyelles >>> Regidor del Grup Municipal Esquerra Unida – Els Verds de Santa Maria del Camí.

Abans d'iniciar el plenari, a proposta de la Batlessa, es va realitzar un minut de silenci en senyal de repulsa pels darrers atemptats d'ETA.

Com en altres ocasions la batlessa inicià la sessió sense que els regidors disposéssim de les actes dels plenaries anteriors i per tant sense poder fer –ne la pertinent aprovació.

Esquerra Unida–Els Verds manifestarem una altra vegada més la nostra queixa i tornarem a insistir en el fet que s'adoptin les mesures necessàries perquè a cada sessió plenària (sols en celebrem una cada dos mesos) els regidors puguem disposar de l'acta anterior.

El primer punt de l'ordre del dia va ser l'aprovació del Pla d'Obres i Serveis 2009, un projecte de tanatori nou en el cementiri municipal amb més serveis, més espai i suficient capacitat per a dos túmuls. La subvenció prevista del Consell Insular és de 518.019 euros, el 80% del pressupost total, que són 647.524 euros. Es va aprovar amb els vots a favor dels grups de l'equip de govern GPSM, PSOE i UM, i les abstencions de PP i EU-EV.

El segon punt, aprovació de l'Ordenança Municipal de regulació de l'ús de la xarxa de clavegueram i abocaments d'aigües residuals, també es va aprovar amb els vots dels grups de l'equip de govern i l'abstenció de PP i EU-EV.

L'anterior ordenança municipal obligava tots els negocis i tots els habitatges del casc urbà a connectar-se a la xarxa de clavegueram i molts d'ells encara no s'hi han connectat.

És evident que no sols es tracta de posar més normes, sinó que cal fer complir les que ja hi ha.

A EU-EV no ens queda gens clar com pensa l'equip de govern fer complir la nova ordenança, ni tant sols no s'ha previst un termini o una moratòria per persuadir o animar els negocis i habitatges no connectats perquè es connectin a la xarxa abans d'una data determinada.

Bé està la nova ordenança i així ho expressarem en el plenari; el que no queda clar és la voluntat i la capacitat de fer-la complir.

El tercer punt va ser una moció del PP sobre finançament local i la no-disminució dels ingressos dels ajuntaments per les transferències de l'Estat en els pressuposts del 2009.

El regidor d'Hisenda va presentar una esmena a la totalitat de la moció del PP que millorava el contingut de la moció del PP i va ser aprovada per unanimitat de tots els grups.

En l'apartat de precís i preguntes es varen respondre les preguntes formulades per EU-EV a la sessió plenària del mes de juliol.

Sobre les mancances i els desperfectes dels parcs infantils, (que a finals del mes de setembre es troben igual que a principis d'estiu), la batlessa respongué que considera que hi ha una feina constant per a la millora i la neteja dels parcs infantils i els resultats els anirem veient a poc a poc.

Sobre mesures per reduir el nombre de fumadors existents en el camp municipal d'esports, respongué el regidor d'esports dient que l'equip de govern comparteix l'objectiu i que s'avança en aquest sentit.

Sobre el pla municipal de drogodependències, la regidora d'acció social va respondre que ja està molt avançat i que espera disposar d'ell i poder presentar-lo aviat.

Sobre els nous passos de vianants adoquinats de la plaça dels Hostals que ja presenten desperfectes, la batlessa va respondre que l'ajuntament encara no ha recepcionat les obres i que per tant de moment no hi poden actuar.

U N I S E X
PERRUQUERIA * ESTILISTA

Maria Antònia

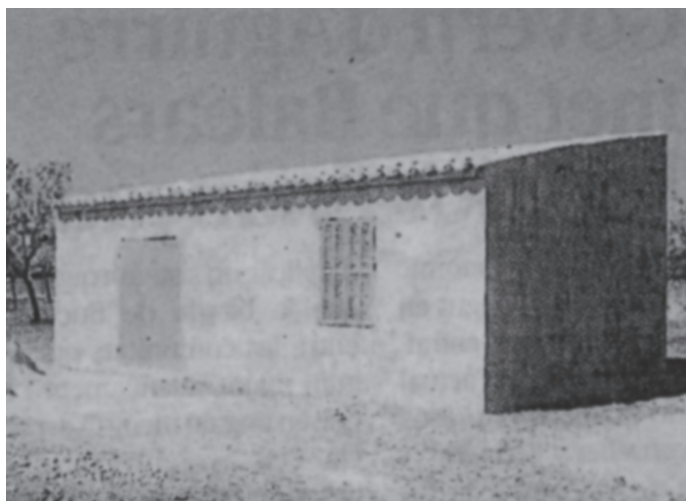
C/. Marqués de la Font Santa, 13, baixos
07320 Santa Maria del Camí
Tel. 971 14 06 92

21
coanegra

Informació

EL CONSELL INSULAR ORDENA ENDERROCAR UNA CASETA IL·LEGAL DINS EL TERME DE SANTA MARIA

MR

LA CASETA ESBUcada

En aquest cas, el Consell Insular de Mallorca, després d'un llarg procés i una vegada notificada l'ordre d'enderrocament al propietari de la construcció il·legal, va arribar a un acord perquè ell mateix efectués les obres.

La caseta, situada devers el camí de Buc, tenia devers 40 metres quadrats, era de construcció simple, d'un sol aiguavés i coberta de teula. Havia estat construïda sense autorització a un lloc de la finca on abans no hi havia hagut cap tipus d'edificació destinada a habitatge ni a guardar eines o material relacionat amb el camp.

A partir del moment de la denúncia i després d'un llarg procés, finalment el passat mes de juliol el propietari, que havia infringit la normativa vigent, a instàncies del Consell de manera voluntària va accedir a enderrocar la construcció per restablir el terreny tal com estava i deixar la legalitat restablerta.

La consellera insular de Territori, Maria Lluïsa Dubon, manifestava el passat mes d'agost, arran d'una sèrie de demolicions ordenades pel Consell a Algaida, Búger, Deià, Andratx, Sant Llorenç, etc., que "allò important és que l'esbucament d'aquestes construccions il·legals tenguin repercussió entre la societat, perquè es conscienciï que cal no vulnerar la legalitat".

El Consell ha posat en marxa a partir d'ara una Agència de Protecció de la Legalitat Urbanística per millorar la vigilància i el control i per agilitzar els processos d'enderrocament de construccions il·legals.

Els ajuntaments poden cedir de manera voluntària les competències d'inspecció urbanística al Consell. Segons la consellera, als ajuntaments de vegades els costa molt haver d'actuar per qüestions de proximitat, cosa que no passa al Consell. Una sèrie d'ajuntaments de Mallorca ja han signat un conveni al respecte amb el Consell, com per exemple l'Ajuntament de Consell i el de Santa Eugènia.

LICORS

SANTA MARIA

Cañellas
BODEGUES SANTA MARIA

BODEGUES
**MACIÀ
BATLE**

C/ Rei Sanxo, 1a - Santa Maria del Camí -
tel.: 971 62 01 66

CONSPORT

CONSTRUCCIÓ PISCINES - TENNIS - XALETES

Vial principal, nau 2 Poligon Son Llaüt

07320 Santa Maria del Camí

Tels. 971 46 31 62 - 971 62 16 06

Fax 971 46 42 64

consport@consport.es

Informació

SOLIDARITAT AMB NADIA NEREA

MAF

Nadia Nerea és un nina de tres anys afectada d'una greu i estranya malaltia coneguda amb el nom de Síndrome Tricotiodistròfia, de la qual només n'hi ha documentats una vintena de casos en tot el món.

Segons les darreres investigacions mèdiques sembla que l'origen d'aquesta malaltia es troba en la mutació dels gens. Les persones afectades presenten una sèrie de símptomes: cataractes als ulls, retràs mental/psicomotor, sordera, talla petita/nanisme, problemes per caminar, mancar d'equilibri, caiguda de cabells...

Nadia Nerea, pateix la malaltia d'ençà que va néixer, ben aviat els seus pares - en Fernando Drake i la santamariera Margalida Garau, del cafè de Can Jaume- se'n varen adonar que alguna cosa no anava bé, que la nina no creixia com pertocava. Un dels símptomes detectats és el nanisme, és a dir la nina s'ha aturat de créixer, tot i que pot caminar i parlar i des de fa un temps acudeix al servei d'estimulació primerenca del Centre d'Educació Especial Joan XXIII d'Inca i a més va a escoleta on pot jugar amb altres infants.

Nadia Nerea i la seva família han visitat nombroses hospitals i clíniques - tant públics com privats- i consultat a nombrosos metges arreu de Mallorca, Barcelona, Madrid, Itàlia, i França (un dels pocs països on s'investiga aquesta malaltia).

Els seus pares, després d'acudir a un gran nombre

d'especialistes, - i davant la impossibilitat de trobar una solució per curar la seva filla a l'estat espanyol.- el passat dia 4 d'agost iniciaren una campanya de recollida de doblers per tal de desplaçar-se al Brasil - el proper mes de març- on s'hi troba l'única clínica especialitzada en aquest tema, aquesta clínica privada és propietat d'una metgessa que té un nebot d'una vintena d'anys que pateix la mateixa malaltia i amb la qual ja han iniciat un tractament que ha mostrat certes millores en el desenvolupament de la seva filla.

L'objectiu dels pares de Nadia és aconseguir que la nina sigui autosuficient i pugui gaudir d'una bona qualitat de vida. Per això apel·len a la solidaritat de la gent i lluiten per la vida de la seva filla. Amb tal motiu s'han organitzat una sèrie d'actes de recaptació de doblers en benefici de la nina: torneigs de futbol, concerts, rifes...

Per a més informació podeu cridar als telèfons: 696 045 225 - 660 691 651 o fer els vostres ingressos al nº de compte de la Banca March:

0061 0130 18 0043050211

Breus

DINAR A SON SEGUI

MAF

Cada any, en acabar l'estiu les Confraries santamarieres organitzen un dinar de germanor a la possessió de Son Segui. Després d'oïr missa celebrada per rector de la parròquia, Pere Rosselló, els assistents varen poder gaudir del dinar elaborat pel Grup de Cuiners de Can Beia, garantia sempre d'èxit.

EXPOSICIÓ DE FOTOGRAFIA

MAF

La Fundación Barceló, del carrer Sant Jaume de Palma, acull la darrera exposició del santamariier Francisco Castillo. La mostra de fotografia titulada "Otro amanecer. Otro arte", va ser inaugurada el passat dia 14 d'octubre i romandrà oberta fins al dia 8 de novembre

En Paco, autodidacta en dibuix, pintura i ceràmica, ha realitzat des de l'any 1974 diverses exposicions col·lectives a Palma (a la Galeria Universo, la Galeria Blitz, a Sa Llotja), i individuals, a Palma i a Campos. A Santa Maria l'any passat va participar en la Mostra d'Art en reconeixement al pintor santamariier Joan Artigues.

Tot i que fins ara s'havia centrat bàsicament en la pintura les seves darreres creacions són fotogràfiques

L'ASSOCIACIÓ DE PENSIONISTES I JUBILATS EN MARXA

MAF

L'Associació de Pensionistes i Jubilats santamariiera té una agenda d'activitats ben atapeïda, com és habitual en aquesta època de l'any, amb l'inici de la tardor posen en marxa dues activitats relacionades amb tasques de la nostra pagesia: la Festa de la vermada i la festa del Figueral, que varen tenir lloc els passats dies 26 de setembre i dia primer d'octubre, respectivament.

L'objectiu de les esmentades activitats és mostrar i instruir els infants santamariiers - els alumnes dels cursos de 5è i 6è d'Educació Primària - d'ambdues escoles del nostre poble, en aquestes tasques pròpies de la nostra terra.

Per altra part, la Coral de l'Associació va participar en la festa que organitza cada any la Confraria de Sant Maurici, Patró dels tintorers i bugaders de Mallorca, amb la celebració d'un concert, a més des de fa un temps, el segon dimarts de cada mes participen en l'excursió cultural a diferents indrets de la nostra illa que organitza aquesta entitat.

Opinió

TRIBULACIONS D'UN SOFERT CONTRIBUENT

Joan Andreu

Com totes les tardors, amb les juies, les cegues, els tords, els ropits i molts d'altres inofensius animalons de ploma, inexorablement arriben també a totes les nostres contrades els fatídics dies en els quals s'imposa el fer bona cara, mentre que per dins la bilis recorre les venes fins arribar al cervell; els dies en què se senten entre dents les més grosses flastomies; en què no queda més remei que escurar-se la butxaca; els dies en què un es recorda d'en Robin Hood i de la cabra del pagès que no podia pagar. Són els dies de la resignació, de la impotència i del cruixir de dents. Són els dies de la cobrança "voluntària" dels impostos (aquesta és la paraula IMPOSTS: fer pagar a la força).

Per a bé o per a mal, vivim formant part d'un estat, és a dir, d'una societat organitzada en el marc de la qual es desenvolupa la vida dels seus integrants, sense la contribució dels quals aquest ens abstracte no podria subsistir. Amb els nostres diners, és a dir, amb els diners que els que tenen el poder de l'estat ens fan pagar, contribuïm a satisfer les despeses públiques. En el meu pobre enteniment sembla que deuen ser moltes les despeses públiques, considerant la quantitat de diners recaptats. M'imagín que són despeses fetes en benefici dels administrats, que així fruïran d'uns serveis gratuïts. Amb això em referesc a aquelles despeses públiques que no tenen altra font de finançament ni donen cap rendiment econòmic ni monetari. Tal volta no sia així, però ja miraré d'aclarir-ho un altre dia.

Costa de creure que tot això sigui una realitat i no una quimera producte d'un malson, i més ara darrerament, en què els mitjans de comunicació cada dia ens freguen pels nassos tants i tants de casos de corrupció.

Doncs com no podia ser d'altra manera les jornades recaptadores tardorals també arribaren per als santamariers: per als convençuts i per als renitents, sense cap classe de discriminació.

Així, idò, tothom disposà d'una sèrie de dies per anar a complir amb tant sagrat deure (per no deure i evitar recàrrecs).

Aquests dies foren del 20 al 24 d'octubre. El lloc: Ses Cases des Mestres. De les 8,30 h. a les 13,30h., segons la nota que figurava als avisos de l'ajuntament. Fins aquí tot una seda, sols restava agafar l'avis, encomanar-se al sant antic recaptador i anar al lloc del renunciament.

Malgrat la meua renitència vaig tombar el coll i, com altres molts, em vaig decidir d'anar a pagar el dimecres dia 22 perquè vaig trobar que aquell dia em convenia. La veritat és que hagués pogut anar-hi qualsevol dels altres dies, però vaig triar aquell com n'hagués pogut triar un altre, o no

anar-hi i passar per una entitat bancària o, fins i tot, anar a les oficines de l'empresa recaptadora a Palma. Com veis, facilitats, ens en donen.

Vaig decidir-me d'anar-hi en bon matí. Abans vaig passar per un caixer automàtic a recollir els diners necessaris per fer el pagament. Fet aquest tràmit em vaig dirigir cap a Ses Cases des Mestres amb l'esperança de no trobar-hi una cua massa grossa de contribuents.

Quan vaig arribar a les seves immediacions, i donat que el rellotge de l'església ja havia tocat la campanada de les vuit i mitja, em va estranyar no veure cap cua, ni fresa de cap classe que indicàs activitat alguna. Allò estava desert. Ni una ànima. Les portes tancades. Sols se sentia la remor dels cotxes en passar. El primer pensament que em passà pel cap fou que m'havia equivocat de lloc i vaig estar a punt d'anar-me'n. Però vaig tornar mirar l'avis per assegurar-me que era allà i a aquella hora i no a una altra banda a diferent hora a on havia de fer el pagament, i per això mateix em vaig decidir per esperar.

Passaren els minuts, que es fan llarguíssims quan es tracta d'esperar, i quan faltava un quart per a les 9, sense adonar-me'n d'on havia sortit, comparagué un atent funcionari que m'informà del canvi d'horari que s'havia produït. En lloc de començar a les 8,30, començarien a les 9. Total només mitja hora més tard de l'anunciat. Ja amb les portes obertes vaig poder entrar i seure'm a una cadira esperant que fos l'hora de començar. Així que vaig tenir temps de llegir un capítol de la novel·la que previsorament me n'havia duit per un cas com aquell. Minuts més tard van anar arribant altres persones amb el mateix propòsit que jo.

Es feren les 9 i no s'obrí la taula del sacrifici, puix el funcionari que havia de fer-ho estava atabalat manipulant un ordinador i una impressora, al temps que mantenia una conversa telefònica amb un company seu. Mentrestant, el vestibul s'havia anat omplint de contribuents que esperaven estoicament l'inici de la cobrança i el seu torn. Alguns més nerviosos que els altres, o amb altres assumptes més urgents a resoldre, optaren per marxar, cosa que feren amb l'enuig reflectit a les cares.

A les nou i cinc minuts l'amable funcionari em convidà a apropar-me a l'ara de l'ofrena. Cosa que vaig fer diligentment, per això jo era el primer de la cua.

Com que tot el meu interès (de pagar no en tenia cap) radicava a presentar la butlleta per a la domiciliació bancària del rebut que havia anat a pagar, quan vaig estar davant la taula aquell senyor m'instà amablement a omplir-la mentre ell seguia manipulant l'ordinador, i pel

Opinió

---

poc que sé d'aquests aparells i per la conversa que sentia semblava que la impressora es negava a funcionar, motiu pel qual el funcionari tornava a conversar per telèfon amb el seu company. Resultava que l'ordinador no reconeixia la impressora i sense impressora no hi havia res a fer. A tot això els minuts anaven passant, la gent esperava amb una paciència comparable a la del sofert Job i, mentrestant, jo allà dret davant l'altar de la propiciació, esperant la justificació de l'acte de la meua contribució a les càrregues de l'Estat, és a dir, esperava el rebut d'haver pagat.

La broma va durar gairebé deu minuts fins que el maleït ordinador volgué reconèixer la poc col·laboradora impressora. Després va ser un buf: la màquina va treure el meu rebut, aquell jove hi estampà el segell corresponent i jo vaig poder sortir a l'aire lliure, com un d'aquests tords que ja arriben; ell amb l'amenaça d'una escopetada i jo amb

la d'un nou impost amb què els diligents representants de l'Estat ens vulguin gravar.

No sé el que en pensaran els lectors, però a mi en sembla que no estaria de més que, igual que els contribuents complim amb els nostres deures, els representants del poder compleixin amb el que dicten. Les 8,30 no són les 9. Les màquines, els ordinadors i demés galindaines han d'estar a punt per a l'hora prevista, perquè si no pagam dins del termini, ningú no vol saber si és per un motiu justificat o no. Tot d'una hi ha una mà que talla la corda que sosté l'espasa de Damòcles que sempre plana damunt els nostres caps.

Amb una paraula, l'any que ve em passaran el rebut pel banc i no hauré d'anar a fer cua. I qui no es conforma és perquè no vol.

PRESSUPOSTS AUTONÒMICS

Carme Núñez i Martín

Des de fa uns anys som mare i dona treballadora. Això no em deixa temps per seguir la trajectòria política de l'Estat, i si he de dir la veritat ni la de la nostra comunitat autònoma ni tan sols la del nostre poble. Vagi per endavant, per tant, el meu desconeixement de la situació economicofinancera i social actual.

Però l'altre dia vaig sentir al president Zapatero dir que donaria suport (o no s'oposaria) als pressupostos d'aquelles comunitats autònomes en què el PSOE fos oposició ???

No ho vaig entendre, o això és un xec en blanc perquè el PP faci el que vulgui? I cal recordar què és el que ha volgut fer a la nostra comunitat; cal recordar, també, tots els casos de corrupció a la resta de l'Estat i cal recordar que les prioritats a l'hora de distribuir els doblers públics, és a dir, els nostres doblers, és una de les qüestions que la gent es planteja a l'hora de votar (o almenys això esper).

Els pressupostos són molt importants perquè condicionen la trajectòria econòmica i social dels habitants d'aquells territoris. Això suposa més o menys escoles públiques,

prestacions socials i sanitàries, habitatge digne i assequible i una llarga llista que d'aquesta manera queda enlaire i a disposició de la dreta, a la qual no ha votat la gent que sí ha votat PSOE.

El Sr. Zapatero hauria de saber que la gent que l'ha votat s'interessa (i en molt de casos necessita) que totes aquestes qüestions quedin cobertes, perquè és el nostre dret i la seva obligació.

Em sembla indignant que per aconseguir un suport polític puntual es pugui jugar amb la vida de les persones que han dipositat la seva confiança en ell, el seu partit i el seu programa.

Ja sé que el Sr Zapatero i els membres del seu govern no llegeixen la nostra revista, però tot i així vull dir que, encara que mai els he votat, ara sé que ho he fet bé i que el tan mencionat "vot útil" és en realitat una nefasta inutilitat i un menyspreu per altres opcions que sí estan disposades a lluitar per les coses veritablement importants.

CARRETERA CONVERTIDA EN TORRENT

Josep Maria Estarellas Torrens

Com podeu comprovar a les espectaculars fotografies preses el 27 de setembre la carretera es convertí en un autèntic torrent i el nivell de l'aigua va pujar un parell de pams per damunt les voreres negant un bon grapat de plantes baixes i fent malbé mobles, portes, etc... Això no seria preocupant si ens trobéssim davant un fet aïllat i extraordinari, però aquesta situació es produeix, com a mínim, dos cops cada any (inícis de primavera i de tardor) perquè no es fa cap tipus de manteniment i neteja dels col·lectors, que s'embossen per l'acumulació de fulles, papers, llaunes i bosses. A sobre, les successives tasques d'asfaltat de la carretera la van elevat i agreujant el problema... No sé si la responsabilitat és de l'ajuntament, de carreteres, d'alguna altra entitat o compartida, però sembla que, com gairebé sempre, haurem d'esperar una desgràcia personal perquè es prengui qualque mesura.

VICENÇ GRANDE GARAU, AMIC

Miquel Cabot

És molt bo de fer, d'un arbre caigut, fer-ne estelles. És una cosa molt lletja, fins i tot pens que és una traïdoria i una malifeta sense nom.

Fins fa ben poc temps tots els santamariers, quan teníem la idea de organitzar qualque acte per al qual eren necessàries les pessetes o els euros, corriem a veure l'amic Vicenç, que vertaderament era l'amic de tots, perquè crec que ell tenia per norma ajudar i obrir la mà i la butxaca per tal de col·laborar.

Durant anys ha estat el suport de moltes organitzacions del poble amb el mèrit de no voler figurar mai enlloc. Record les rifes del sopars d'Adela al Cruce, el futbol, les bicicletes, les gloses, la Coral, etc., etc., etc.; seria una llista que no tendria fi.

Per tant en aquests moments de dificultats vull fer un aplaudiment i donar les gràcies públicament a l'amic Vicenç que abans era molt difícil que tingués un no per a ningú. He sentit alguns comentaris pel poble que m'estimaria més no haver sentit, ja que crec que ara en els moments de dificultat és quan es veuen els amics, i tu ho eres de tots. Només per fer-ne cinc cèntims i com a exemple vos diré que a la nostra coral fa cinc anys, per fer un concert extraordinari, ja ens va fer una ajuda formidable i gràcies a ella el poguérem dur a terme, i encara no fa gaire la coral va anar a cantar a Catalunya, cosa que sense l'ajuda d'en Vicenç no ho haguéssim pogut fer.

Amic Vicenç, és difícil que nosaltres et puguem ajudar, emperò si qualque cosa podem fer, compta amb nosaltres, que estam a la teva disposició i només desitjam tornar-te veure ben aviat fora problemes, ja que et veiem capaç d'això i més!!!

ÀNIM! CORATGE, VICENÇ!!!

Cultura

ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA ANDREU TORRENS, CURS 08/09

Aina Mª Munar

FOTOGRAFIES D'ESQUERRA A DRETA I DE DALT A BAIX: AINA Mª MUNAR, ALFREDO ARDANAZ, ANTONIO DELGADO, IOLANDA RIERA, JAVIER BONET, MARIA ESTELRICH, NEUS COLOMAR, PACO MARTÍNEZ, PEP CORBALÁN.

El mes de setembre és el mes d'inici del curs escolar: nous projectes, il·lusions renovades... A l'Escola de Música ja ens hem posat en marxa!! Iniciem el curs amb moltes ganes. Durant el curs es faran audicions, concerts, classes obertes i altres activitats tant per als alumnes de l'escola com per a tots els santamariers. Podreu estar informats d'aquestes activitats i novetats de l'escola a través de la pàgina web de l'Ajuntament.

Aquest curs els professors de l'Escola són: Paco Martínez (clarinet i guitarra), Maria Estelrich (flauta travessera), Pep Corbalán (guitarra), Neus Colomar (piano i cant coral), Javier Bonet (saxòfon), Iolanda Riera (tècnica vocal), Toni Delgado (trompeta i conjunt instrumental), Alfredo Ardanaz (violí), Aina Mª Munar, directora de l'escola, (piano, llenguatge musical, Dalcroze).

L'Escola de Música ofereix classes d'iniciació a la música amb la metodologia Dalcroze a nens des dels 4 anys (nascuts el 2004), iniciació a l'instrument a nens des dels 6 anys (nascuts el 2002), estudis reglats (Grau Elemental de Música (LOE)) o no reglats a nens des dels 8 anys (nascuts el 2000), classes de tècnica vocal i classes per a adults.

Continuant amb les activitats iniciades per l'escola en els cursos anteriors, el mes d'octubre han començat les classes de percussió (en petits grups els dijous) i cant coral (un grup els dimarts i l'altre els dijous) que estan oberts a tots els santamariers.

Ja sabeu on trobar-nos, a Ses Cases des Metres o al seu telèfon, a la pàgina web de l'Ajuntament o, ben aviat, per e-mail (l'escola tindrà la seva pròpia adreça electrònica).

ESTANC FRONTERA SERRA

S'estanc des carrer llarg

TABAC
PAPERERIA
OBJECTES DE REGAL
QUINIELES I PRIMITIVA
SERVEI DE FAX

Carrer Llarg, 69. Santa Maria

Tel.: 971 14 02 31 Fax: 971 62 03 74

Noemi Esmeralda

Joieria tradicional mallorquina
Reparació i restauració de joies,
creacions pròpies

Reina Esclaramunda 4, Palma-tel: 971710907

Glosa

NOCES D'OR D'EN JOAN COLL I NA CATALINA.

Joan Andreu

*Amb unes paraules amables-
si les pogués consonar-
voldria felicitar
a uns amics entranyables.*

*Hi ha poc que vaig sabre
de ses vostres noccs d'or;
per voltros se m'alegrà el cor,
quan la noticia vaig rebre.*

*Vos tenc gran admiració.
Sou gent agradosa i deferent,
de franc somriure en tot moment.
Sou una parella sense parangó.*

*Desig que en dia tan assenyalat,
estimats Catalina i Joan,
l'amor que sentiut tan gran
vos ompli d'eterna felicitat.*

*Molts d'anys i felicitats
de qui vos aprecia;
que no acabeu l'alegria
amb els vostres sers estimats.*

Santa Maria

OPTICA

Plaça Hostals, 23 A Tel. 971 140 046
07320 Santa Maria del Camí - Mallorca (Illes Balears)

**NOVES FORMES
NOVES FORMES**

Tel. 971 14 06 34

C/. Antoni Gelabert, 14 A
Santa Maria del Camí
Antiga Perruqueria Can Buc

Cases i coses de foravila

CA NA LLETRUDIS I CA NA LLACINTA PERDUDA

Margalida Canyelles Marcé

Per completar el recorregut per les cases del Serral que confronten amb la carretera d'Inca ens queda fer menció a dues cases. Es tracta de les que es troben entre el que foren els tallers Frau i les cases de cas Morronguets.

Tant una com l'altra estan dins la part de l'antic Rafal de son Porro, que fou propietat dels Amengual, als quals ja ens referirem en una altra ocasió.

CA NA LLETRUDIS

Aquestes cases foren de Macià Ferrer Borràs de can Coll, casat amb Lletrudis Llinàs Santandreu. Per això a la casa l'anomenen ca na Lletrudis, nom que es va fer extensiu, com a malnom, als set fills del matrimoni: Pere, Margalida, Miquel, Macià, Salvador, Catalina i Maria Ferrer Llinàs. Curiosament el pare d'aquests set germans era un tio d'en

Perico de can Dols, actual propietari de la casa de veïnat. D'acord amb la informació oferta per na Maria Lletrudis aquestes cases foren edificades en temps dels seus pares. Conta que al seu pare li agradava molt el Serral perquè sempre hi havia viscut (a can Coll) però a la seva mare no li agradava gens. Quan Macià va rebre en herència la casa que la seva mare havia comprat a la carretera d'Inca just davant l'assortidor de benzina de can Recolat passaren a viure-hi.

La casa de Serral va ser de tres germans. Un d'ells, en Salvador, va comprar la part als altres dos i després la va vendre als actuals propietaris.

Dels set germans de ca na Lletrudis ja només queda la filla petita, que viu precisament a la casa que va comprar la seva padrina davant el que ara és la notaria.

CA NA LLETRUDIS

MACIÀ FERRER BORRÀS I LLETRUDIS LLINÀS SANTANDREU

MARIA FERRER LLINÀS "LLETRUDIS" EN EL PORTAL DE CASA SEVA

ELS SET GERMANS FERRER LLINÀS EN UNA FOTOGRAFIA FETA EL DIA DE LA PRIMERA COMUNIÓ D'UNA FILLA D'EN MIQUEL. D'ESQUERRA A DRETA: MACIÀ, MIQUEL, MARGALIDA, LA DONA D'EN MIQUEL I LA SEVA FILLA, SALVADOR, PERE, MARIA, CATALINA I EL SEU FILL PERE.

CA NA LLACINTA PERDUDA

L'altra casa de què ens hem d'ocupar és molt més antiga malgrat que la reforma amagui el seu caràcter original. La gent anomena aquesta casa amb els noms de can Perdut, ca na Perduda o ca na Llacinta Perduda.

Ara bé, en els documents (escriptures, contribució, ...) encara figura amb un dels darrers malnoms amb què foren coneguts els Amengual de son Porro i la seva propietat del Serral, com és ara el de can Fonoy.

A fora vila hi ha dues cases més que fan menció al malnom Perdut o Perduda. No és un fet casual perquè totes elles han mantingut al llarg de la seva història alguna relació amb els descendents de Pere Juan Rotger Pol (1772 - 1820). Can Perdut originari és el de devora can Vinyes, propietat de Pau Bestard Garau, fill de madò Margalida Perduda. La que es troba en el Serral i una del camí del Raiguer és perquè descendents de la casa original han duit amb ells el malnom a les altres cases que han habitat.

CA NA LLACINTA PERDUDA

El malnom originàriament era masculí, Perdut, en atribuir-se per primer cop a un home. La primera feminització (Perduda) va tenir lloc perquè aquest home només va tenir dues filles: Maria i Magdalena Rotger Capellà. Na Magdalena va quedar fadrina.

Una de les dues filles d'aquest home, Maria, es va casar amb Antoni Ximelis Ribes. Ells són els pares del Jaume que s'ha anomenat unes línies més amunt i de Pere Joan Ximelis Rotger, amb qui començarem a descabdellar la història de la família que va habitar la casa del Serral.

(1) PERE JOAN XIMELIS ROTGER

Va néixer el 13 de febrer del 1851 fil d'Antoni Ximelis Ribes i de Joana Maria Rotger Capellà. Nèt per línia materna de Pere Joan Rotger Pol i de Magdalena Capellà Serra. És precisament en aquest padrí on té origen el malnom Perdut. Aquest home era dels Rotger de can Vinyes i vivia a la casa avui coneguda com can Perdut o ca na Perduda que formava part de les 6 quarterades inicials de can Vinyes.

En fer parts de l'herència, la casa de ca na Perduda va tocar a Jaume Ximelis Rotger, germà de Pere, padrí de madò Margalida Garau Ximelis de ca na Perduda, mare de Pau Bestard Garau l'actual propietari.

Pere Joan Ximelis Rotger es va casar el 1874 amb Antonina Parets Crespí del camí del Raiguer. D'aquest primer matrimoni va néixer una filla que fou batejada amb el nom de Maria. Aquesta primera dona va morir jove i Pere Joan es va tornar a casar el 14 de juliol del 1885 amb Llacinta Bover Canyelles. D'aquest segon matrimoni veren néixer quatre filles més: Sebastiana, Catalina, Magdalena i Llacinta Ximelis Bover.

LLACINTA BOVER CANYELLES. ÉS LA SEGONA DONA DE PERE JOAN XIMELIS ROTGER

Pere Joan Rotger va morir a la meitat dels anys vint a l'edat de 72 anys en el domicili del Quarter VI, 39, de gangrena senil.

LES FILLES DE PERE JOAN XIMELIS ROTGER

Maria Ximelis Parets, la filla del primer matrimoni, es va casar el 1903 amb Vicenç Canyelles Rigo de sa Font de Marratxinet.

SEBASTIANA XIMELIS BOVER ES VA CASAR EL 1913 AMB PERE SASTRE VIDAL DE MARRATXI. A LA FOTOGRAFIA LA PODEM VEURE AMB EL SEU HOME I LES DUES FILLES: MARIA I LLACINTA. EL SEU HOME ERA FERRER I FEIA TRINXETS, XORRACS, ...

CATALINA XIMELIS BOVER ES VA CASAR AMB BARTOMEU SALAS CANYELLES «PEUPLANS». A LA FOTOGRAFIA LA PODEM VEURE AMB TRES DELS QUATRE FILLS QUE VA TENIR. EL QUE SEU SOBRE LA MARE ÉS EN PERICO. LA NINA ÉS NA MARIA SALAS XIMELIS. L'ALTRE NIN ÉS ES NICOLAU QUE JA ÉS MORT I FALTA EN TOMEU.

EL MATRIMONI FORMAT PER JAUME VIDAL FERRER I MAGDALENA XIMELIS BOVER.

LLACINTA XIMELIS BOVER (1903 - 1982). ERA LA FILLA PETITA DEL MATRIMONI. VA NÈIXER EL MATEIX ANY QUE ES VA CASAR LA GERMANA MAJOR. ES VA CASAR AMB JOAN MATEU VALLÈS D'ALARÓ. AQUEST HOME FEIA DE SABATER. LLACINTA ÉS LA MARE DE MARGALIDA, MARIA I PERE MATEU XIMELIS «LLACINTOS»

(2) MAGDALENA XIMELIS BOVER (1893 - 1956)

El 1941, en fer-se la divisió de béns, consta que la casa del Serral passà a ser propietat de la filla Magdalena. Aquesta va contreure matrimoni amb Jaume Vidal Ferrer de Consell. El matrimoni va tenir 8 fills: Miquel, Pere, Francesca, Jaume, Antoni, Llacinta, Magdalena i Ramon.

MAGDALENA XIMELIS BOVER AMB ELS TRES FILLS MAJORS: EN MIQUEL, EN PERICO I NA FRANCESCA QUE ÉS LA QUE ES VA FER MONJA.

Miquel Vidal Ximelis, el fill major, va morir fadrí l'any 1953 a l'edat de 39 anys a conseqüència de l'accident que va partir quan treballava a la mina «Carolina» ben a prop de casa seva.

En Perico era casat amb Francesca Fiol Rosselló «Perrita». Va morir el 1954 en el carrer del Molinets a l'edat de 38 anys. Va tenir dos fills i dues filles.

Na Francesca és la germana que es va fer monja. Estava en el convent de Vilafranca i va morir ara fa devers 5 anys.

En Jaume va perdre una cama quan la batedora el va enganxar a l'hort de ca s'Apotecari. Després de l'accident es dedicava a vendre cupons de loteria.

La més jove de les germanes -que nomia Magdalena- morí l'any 1946 a l'edat de quinze anys. Morí del que llavors deien dolor reumàtic en el cor.

En fer parts dels béns del matrimoni Vidal Ximelis la casa del Serral va ser de tres i na Llacinta i el seu home compraren les altres dues parts. Ells arreglaren la casa antiga que aleshores era només d'un aiguavés.

LLACINTA VIDAL XIMELIS

(3) LLACINTA VIDAL XIMELIS

Va néixer el 1923. Es va casar amb en Pere Creus Ferrer, conegut com en Perico de can Dols.

De casats visqueren en una casa que estava prop de l'estació del tren. Llavors també passaren a viure a la casa dels seus sogres en el carrer Llarg on ara hi ha l'estanc. El matrimoni va tenir dos fills i dues filles.

Na Llacinta va morir el mateix dia que moria a Vilafranca la seva germana monja. Ja és un fet ben casual sense tractar-se d'una mort per accident.

A dia d'avui, dels vuit germans resten vius en Toni, que té 87 anys, i en Ramon Vidal Ximelis, que en té 73.

ANTONI VIDAL XIMELIS "PERDUT"

En Toni és casat amb Catalina Sastre Ferragut d'Alaró i tenen una filla.

En visitar-lo en el seu domicili del carrer de Santa Margalida perquè m'explicàs coses de la seva família em vaig topiar amb un home que als 87 anys gaudeix de bona salut i bona memòria. De bon gust, a més de donar-me detalls de la família relacionada amb la casa del Serral, em va explicar quines havien estat les seves feines.

L'amo en Toni va néixer a Consell, poble d'on era originari el seu pare. A l'edat de 7 anys ja l'enviaren a fer feina i es va llogar a la possessió de can Canut a Marratxí, devora son Reus, on s'hi ha creat el «Centre d'Educació i Informació Ambiental» del Parc de Tecnologies Ambientals. Recorda que l'amo de la finca era de Binissalem, de can Seda. Allà guardava porcs, indiots i ovelles i cabres tot alhora. A la memòria li ha quedat gravat el dia que va veure perillar la vida per mor d'un verro que el va envestir.

De jove va fer feina a una cereria de Palma que estava en el carrer de Sant Miquel. Feien ciris i llavors els repartien per les diferents esglésies de Palma.

I, abans de posar-se de picapedrer, va tornar a fer feina al camp perquè li agradava molt llaurar. M'explica orgullós que llaurava amb un parell de bísties.

També anava a can Morei, una finca que està anant a Puigpunyent.

Llavors va fer de picapedrer. A Palma feren feina molts d'anys en la construcció d'hotels.

La casa on viu va ser de les primeres que s'edificaren quan s'establiren les terres que donaren lloc a la prolongació del carrer de Santa Margalida, que aleshores només era un camí de carro que anava cap a can Colom. El seu cunyat i ell compraren un trast perhom i es feren la casa al mateix temps.

ANTONI VIDAL XIMELIS

RAMON VIDAL XIMELIS

En Ramon és fadrí. Va néixer a una casa de sa Revolta en el camí de Sant Jordi Té 73 anys. Durant més de vint d'anys va fer de manobre amb el seu germà Toni. Treballaren a l'Hotel Reina Constanza del Passeig Marítim. Actualment està a la residència però sovint el podem veure passejar amb el gaiato pels carrers dels voltants.

RAMON VIDAL XIMELIS,

UNA CONVERSA AMB EN PERE CREUS FERRER

El passat mes de setembre vaig concertar una cita amb en Perico de Can Dols, viudo de Llacinta Vidal Ximelis; en tant que propietari de la casa del Serral que havia de protagonitzar aquest article pensava que podria facilitar-me fotografies antigues de la casa i de la família de la seva dona.

En Perico té 88 anys i viu a Palma. La veritat és que la casa va passar a un pla secundari perquè, a més de mostrar-me les fotos de què disposava, mantinguérem una agradable conversa al llarg de la qual em va referir alguns episodis de la seva infantesa i joventut.

Va néixer el 1922. És el darrer de set germans dels quals resten vius ell i la seva germana Catalina, que viu a la carretera d'Inca.

LLACINTA VIDAL XIMELIS I PERE CREUS FERRER

PERE CREUS FERRER

Parlarem de ...

La seva infantesa

Els seus pares, Antoni Creus Santandreu i Margalida Ferrer Borràs, duïen la botiga de can Dols. Un cop a la setmana o cada quinze dies solia acompanyar el seu pare quan amb el carro anava a Palma a comprar per a la botiga. Allà es proveïen de carbó, calcetins, un poc de verdura, ... El gra, el compraven a la Quartera d'Inca, d'on també hi duïen llegums, patates, cebes, fideus, ...

Els seus padrins materns, Pere Ferrer Amengual i Margalida Borràs Pisà, vivien a can Coll en el Serral. En fer-se majors i resultar-los una incomoditat viure lluny del poble compraren la casa de la carretera d'Inca on actualment viuen na Maria Lletrudis i en Rafel de ses Gomes.

Els quatre fills del matrimoni (Pere Juan, Macià, Antonina i Margalida Ferrer Borràs) feien roda per anar a cuidar els padrins. Quan els tocava a ells en Perico anava a jeure a aquesta casa de la carretera. Aquí sorgeix un d'aquests records d'infància que difícilment s'esborren de la memòria.

Explica que ell devia tenir 13 o 14 anys i estava en el portal de la casa dels padrins. Situada just al davant, on ara hi ha la notaria, hi havia la benzina de can Recolat en funcionament fins als anys setanta. Recorda en Perico que va venir el camió de la benzina. Aleshores un nin de can Recolat que devia tenir uns 8 o 9 anys va guaitar dins el dipòsit on emmagatzemaven la benzina, sembla que els gasos li feren perdre el coneixement i hi va caure a dins. Quan el tragueren ja era mort.

Amb en Juan Fiol Mesquida Collet i en Jaume des Colcador eren els tres amics que sortien a fer volta pel passeig de l'estació.

De sa Fàbrica

A sa fàbrica de teixits hi feien feina dues de les seves germanes. En temps de la República, essent batlle l'amo en Tomeu de can Mort, hi treballaven una vintena d'al·lotes que feien feina 11 hores diàries: de 6 a 12 i de 2 a 7. Algunes treballadores denunciaren aquesta situació i plantejaren fer només les 8 hores de feina. Com a resposta arribà un escrit del governador on s'instava a fer una votació i si amb aquesta s'obtenia un determinat percentatge de vots favorables s'imposaria la jornada laboral de 8 hores.

A la votació hi va haver els vots favorables suficients perquè es canviassin els torns de 8 a 12 i de 2 a 6. Per descomptat que coneix detalls de la història perquè dues d'aquestes al·lotes gràcies a les quals es va poder canviar l'horari eren les seves germanes.

De quan tancaren el seu germà

La conversa duu a recordar els tres anys que va haver d'estar tancat el seu germà Jaume. El motiu: freqüentar el local de les Joventuts Socialistes ubicat a la planta superior del bar can Carol. Hi anava per aprendre a ballar d'aferrat.

De l'allistament i l'estada al Front

I d'aquí als set anys de servei militar que va haver de fer. La guerra va esclatar quan ell tenia 18 anys. Va ser cridat a files i després d'un mes i mig aproximat que els feren fer d'instrucció per Felanitx i Campos els reuniren al garatge Ford de Palma situat en el carrer Aragó i els enviaren al Front. A ell li va tocar a Teruel. Després va estar tres anys a Logroño fins que el varen llicenciar.

Una vegada aquí, al cap de vuit dies, els tornaren a cridar i va haver d'anar tres anys a Felanitx.

S'aixeca per mostrar-me l'única foto que té de quan estava en el Front. En veure una creu sobre un d'ells li demano si l'assenyala a ell. No és així i m'explica que aquest al·lot morí en els seus braços. Era pobler i recorda que nomia Felio Ballester Portell. Un diumenge al matí tengueren notícia que havia arribat l'estafeta (el correu). Els digueren que era en un marge baix d'unes oliveres a 200 metres de la trinxera on estaven. Aquest dia no hi va haver cartes per ells, recorda que els donaren el diari Heraldo de Aragón i es dirigiren tranquil·lament cap a la trinxera. Llavors just al punt d'arribar-hi els van disparar i un dels cartutxos va ferir el seu company al cap i morí en els seus braços.

FOTOGRAFIA FETA EN UN POBLET D'OSCA ANOMENAT VELILLA DEL CINCA. D'ESQUERRA A DRETA: JOSEP FEMENIA DE PALMA, DE SANTA CATALINA; FELIO BALLESTER PORTELL DE SA POBLA, MELCIOR, LLUÍS FULLANA, PERE CREUS FERRER I SEBASTIÀ ALORDA DE LLOSETA

Recorda especialment la gran batalla que va tenir lloc per Nadal. Romperen el Front quan devia ser el dissabte de Nadal perquè havien d'investir per a la batalla i això va ser devers el dilluns de Nadal. No tengueren baixes però sí molts de presoners i ferits.

Foren uns anys i unes circumstàncies molt cruels perquè tenien poca roba, poc menjar, sense aigua, bruts, sense afaitar-se, ...

A més a més sempre havien de dur a sobre la cartutxera carregada de bales, el fusell, dues bombes de mà penjades pel coll, la flassada embolicada, el "macuto" amb paper, tinter, ploma, ...

En una ocasió quedaren durant un temps al mateix lloc i amb pedres, troncs i branques es feren una caseta per jeure, però de tota manera quan plovia encara es banyaven.

I de menjar ja hem dit que poc: cafè amb llet aigualit al matí, un "xusco" (el típic pa de munició) amb una llauna de sardines per dinar i el vespre a vegades menjaven lleties però sense patates ni verdures ni res més en no ser qualche macolí.

Del temps de l'estraperlo

Una vegada venia d'Alaró pel camí de can Moragues. Anava amb la bicicleta i darrera duia un canastro fermat amb un barralet d'oli a dins. Anava tira a tira i per darrera va passar un Guàrdia Civil que ell coneixia. No li va dir res. Però el fet de callar volia dir moltes coses; eren silencis que tenien un preu i això volia dir que en aturar-se a can Dols haurien de fer la vista grossa.

Dels inicis del seu negoci

Després d'uns anys de fer feina de jornaler pel camp, en Perico va començar a dur a vendre productes de Sa Matança a Palma, al mercat dels Hortolans que és on actualment hi ha les galeries "Avenida" just davant "El Corte Inglés". Posteriorment en obrir-se el mercat de l'Olivar va passar-hi i de llavors ençà hi ha la xarcuteria Creus de la que actualment se n'ocupa el seu fill Antoni.

MERCAT DE L'OLIVAR. ANYS 1950

FERRERIA JUAN COLL S.L.

FERRO I ALUMINI

Reixes - Balcons - Portes

Portes Basculants

Persianes en alumini i ferro

Polígon Son Llaüt - 07320 - Santa Maria del Camí
tels/Fax: 971 620 252 - mòbil Joan 607 496 602

Cultura

ACTIVITATS A CAS METGE REI

Text i fotos: Maria- Antònia Ferrer i Vidal

XERRADA DE MARGALIDA RAMIS.

L'Ajuntament de Santa Maria del Camí es va adherir a la Setmana Europea de la Mobilitat, enguany amb el lema "A la ciutat sense el meu cotxe". Per donar suport a aquesta iniciativa de la Unió Europea i per conscienciar els ciutadans de les conseqüències que té l'ús del cotxe dins el poble per a la salut pública i el medi ambient es varen programar una sèrie d'activitats.

Així, el passat dia 19 de setembre va tenir lloc a la Biblioteca Cas Metge Rei una xerrada a càrrec de Margalida Ramis, portaveu del GOB, titulada **"El repte de la mobilitat sostenible"**. I l'endemà, dissabte una passejada en bicicleta fins al Pi Gros amb sortida des de la Plaça de la Vila.

La mobilitat sostenible esdevé a dia d'avui un repte en l'àmbit local. La informació general sobre "què s'ha de fer" és a l'abast de tothom, però les dificultats apareixen a l'hora de concretar la informació general en el dia a dia del funcionament dels pobles i/o ciutats, ja que en aquest àmbit, les actuacions es veuen condicionades per competències supramunicipals (xarxa de carreteres, ordenació del territori...) i per la necessitat i dificultat d'implementar de forma progressiva un canvi en la manera de viure en els nostres pobles o ciutats.

I respecte als concursos organitzats a la biblioteca, darrera les pistes d' **"El personatge misteriós"** del mes de setembre s'hi amagava la Bruixa Avorrida, aquella dona vella i grassa, amb un nas molt llarg, amb un capell en forma de cucurutxo, que sempre va amb el seu inseparable amic mussol.

Aquesta bruixa moderna que té una granera motoritzada i viu a un casa amb televisió i sofà, és la protagonista dels contes de Les tres bessones de Roser Capdevila, que s'ha inspirat en les seves tres filles per crear aquests personatges. En aquesta ocasió la guanyadora del concurs ha estat na Juana Mª Mas Juárez L'enhorabona!! A continuació vos oferim un fragment del text del "Libre

Amagat" del mes d'octubre;

"Només sentia parrupeig de coloms. Em matava netejant els coloms. Tota jo feia pudor de colom. Coloms al terrat, coloms al pis; els somiava. [...] Quan anava pel carrer cap a casa dels meus senyors a treballar, el parrupeig dels coloms em seguia i se'm ficava al mig del cervell com un borinot. De vegades la senyora em parlava i jo, distreta, com si tal cosa, no li contestava, i ella em deia, que no em sent?

No podia dir-li que només sentia els coloms, que tenia a les mans deix de sofre dels abeuradors, deix de veges rrelliscant a dintre de les menjadores acompanyant-les perquè no sortissin per tots els foradets igual. No podia dir-li que si un ou queia del covador a mig covar la pudor em feia regular encara que m'estrenyés el nas amb dos dits. [...] No podia dir-li que només sentia parrupeig de coloms perquè els tenia ficats a casa i que, si deixava oberta la porta de l'habitació-colomar del pis, els coloms se m'escampaven pertot arreu i sortien pel balcó del carrer sense parar com en un joc de bogeria"

Esperam la vostra participació!!!

ACTIVITATS PROGRAMADES

Dimarts 28 d'octubre, a les 17'30 h. L'hora del Conte. Contes de na Mercé Rodoreda

Dimecres 12 de novembre, a les 17'30 h. "Taller de còmic Esquitx" amb Alex Fito (per a infants de 9 a 13 anys, prèvia inscripció)

Divendres 7 de novembre a les 21'00 h.

Inauguració de l'exposició de fotografia "Blaves i bolets, tot un món a descobrir". de Joan Lillo, naturalista i aficionat a la fotografia

Concert d'arpa japonesa a càrrec de Yoko Nomura

HORARI BIBLIOTECA

De dimarts a divendres: de 16'00 a 20'00 h.

Dimarts i dijous: de 10'00 a 14'00 h.

I dissabtes: de 9'00 a 12'00 h.

Música

DUES GARRIDES SANTA-MARIERES CANTEN A “CARMINA BURANA”

Miquel Cabot

El passat dia 18 d'aquest mes de setembre vam tenir l'ocasió d'assistir i gaudir del macroconcert *CARMINA BURANA* de l'Organització EUROCLÀSSICS en versió de dos pianos, timbals i altres instruments de percussió, a més de cors que proporcionen un acompanyament casi instrumental als solistes, a l'església parroquial d'Alaró.

D'acord amb el programa les corals que hi intervingueren foren l'Orfeó d'Alaró, l'Harpa d'Inca i l'Escolania dels Vermells de la Seu, a part dels solistes Kramer –bariton-, Don Krim –contratenor- i Fanny Marí -soprano.

El meu interès personal era que a l'Escolania de Vermells de la Seu canten dues jovenel·les santamarieres de les més encantadores que tenim, i elles són na MARINA MERCADAL LLINÀS, de 12 anys, filla de Bartomeu Mercadal i Maria Francisca Llinàs, i na MARIA PAU SBERT LLINÀS, de 14 anys, filla de Francisco Sbert i Maria Magdalena Llinàs, cosines, que canten ja fa temps amb la Coral de Sant Josep Obrer de Palma i amb l'Escolania dels Vermells de la Seu, corals dirigides pel jove mestre- director Antoni Salvà; el concert global fou dirigit pel destacat director Josep Maria Moreno. Com a amants del cant coral i referint-nos a les dues jovenetes de Santa Maria, el nostre desig és que això sigui només el començament d'un llarg seguit d'èxits com a cantaires, i fins i tot egoïstament m'atreviria a dir que veuria amb molt bons ulls que un dia venguessin a reforçar la nostra Coral Santa Maria del Camí, que és el poble que les va veure néixer fa ben poquets anys, tant és així que quan van venir al món la coral ja cantava a les totes. Entre altres coses el meu desig personal és que els Vermells de la Seu vinguin a fer una actuació a Santa Maria sols o conjuntament amb la nostra coral.

Posem fil a la agulla!

I ja passant al que va ser l'obra, en vos farem cinc cèntims: *Carmina Burana*, el famós oratori-mimo de Karl Orff estrenat el 1937 a Frankfurt, combina la poesia profana del segle XIII amb una música intensa i deliberadament senzilla per a gran orquestra i cor, estructurada amb ritmes enèrgics i vibrants i sonoritats riques, i per a la seva composició Orff es basà en una col·lecció de cants goliards dels segles XII i XIII ajuntats en un manuscrit concret que va ser trobat l'any 1803 per J.C. von Aretin a la abadia Benediktebern de Baviera i que actualment es conserven a la Biblioteca Estatal Bàvara a Munic.

El codi recull un total de 300 rimes, la majoria de les quals estan escrites en llatí, algunes en un dialecte de l'alemany antic i altres en francès també antic, i van ser escrites devers l'any 1230 (just quan el rei En Jaume acabava de conquerir Mallorca) més o manco, i possiblement a la abadia benedictina de Seckau o al convent de Neustift, ambdós d'Àustria.

En els poemes es fa veure un gran goig per viure i l'interès pels plaers terrenals, per l'amor carnal i pel gaudiment de la natura, i amb la seva crítica satírica als estaments socials i eclesiàstics ens donen una visió contraposada a la que es va desenvolupar al segle XVIII i segona part del segle XIX a propòsit de l'Edat Mitjana com una “*època obscura*”.

En els *Carmina Burana* se satiritzava i es criticava tota la societat en general, especialment les persones que ostentaven el poder de la corona i sobretot la clerecia. Les composicions més característiques són les que imiten amb el seu ritme les lletanies de l'Antic Evangeli per satiritzar la decadència de la cúria romana o per aixecar elogis a l'amor, al joc i, sobretot, al vi.

Carmina Burana ha influït dins la cultura popular en molts de caires; només posarem uns exemples:

Michael Jackson utilitzà *O Fortuna* com la música del seu *Brace Yourself* i al principi de la seva tournée *Dangerous World Tour*.

Entre els anys vuitanta i noranta Ozzy Osbourne va emprar *O Fortuna* com un dels números dels seus shows en viu. Therion – una banda de metall simfònic – va fer una versió de la cançó *O Fortuna* en el seu àlbum *Deggial*.

La banda danesa Pretty Maids va emprar *Fortuna Imperatrix Mundi* com a introducció al seu tema *Back To Back*.

La “Sociedad Coral Boliviana” interpretà l'obra completa de *Carmina Burana* en versió rock a la ciutat de La Paz, Bolívia.

Exemples com aquests, se'n podrien seguir posant moltíssims, pràcticament de gairebé tots els països del món.

En resum, creim que l'obra destaca per la gran sonoritat de la seva música i els seus grans efectes acústics; el text destaca pel seu caràcter lúdic, a vegades picant, però sense entrar mai dins l'obsenitat.

Els sons d'aquesta obra són tan memorables i contundents que poden ser recordats anys després d'haver estat escoltats i sobretot cantats, cosa que demostra una unió impecable entre les paraules i la música.

Una vegada acabada l'obra, parlant amb na Marina i na Maria Pau, encara amb el lògic estat d'embriagament d'eufòria que dona el fet que un concert hagi sortit bé, els vaig dir que quan siguin ben grans recordaran aquesta actuació que no se'ls pot oblidar mai.

Marina, Maria Pau, Tolo, Mª Francisca, Xisco i Mª Magdalena, enhorabona a tots!!

Temps de cuina

“BUNYOLS DE PATATA”

Ingredients:

1 kg. de patates
160 gr. de farina de força
200 gr. de sucre
3 vermells d'ou
1 llimona
1 tassetta d'oli
50 gr. de llevadura premsada
Canyella en pols, mel i oli de gira-sol
Per als bunyols de fruita

Coem les patates amb la pell, una vegada cuites les pelam i les passam per un passapuré. Reservam l'aigua de la cocció.

En un bol posam el puré fred, els vermells d'ou, el sucre, la canyella, la ratlladura de llimona i la tassetta d'oli.
A part, desfem la llevadura amb un poc d'aigua de la cocció de les patates i l'afegim a la mescla anterior, mesclam i anam tirant la farina. Afegirem un poc d'aigua de la cocció si la pasta fos molt forta.

Deixam fermentar en un lloc temperat fins que dupliqui el seu volum. Més o menys unes 3 hores.

Agafam petites porcions amb la mà un poc banyada i les pessigam al centre amb el dit gros. Les dauram en abundat oli calent i les posam damunt paper absorbent.

Servim amb sucre o mel, segons es desitgi.

Ascendència i escuts dels llinatges de mallorca

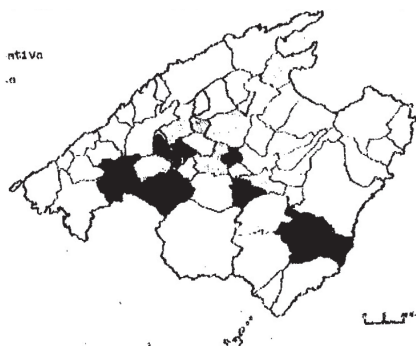
FIOL

Rafel Joan

FIOL

EN CAMPER D'ARGENT, UN BRAÇ VESTIT D'ATZUR, MOVENT DEL FLANC SINISTRE AMB UN MANAT D'ESPIQUES A LA MA.

MUNICIPIS ON LA PRESENCIA DEL LLINATGE FIOL ES O ESTAT NOTABLE.

Fiol, Fiolol.

Llinatge derivat del mot "fillol", del llatí filiulus, "fill espiritual", persona considerada com a tal en relació al seu padri de fonts. Filiulus apareix ja com a nom propi de persona l'any 957, en la forma Filiolo, al Vallès, comtat de Barcelona. La forma Fiol pot considerar-se exclusiva de les Illes Balears.

L'època d'assentament de persones amb aquest llinatge a Mallorca el més factible és que fos durant el segle posterior a la conquesta del rei en Jaume. Si tenim en compte la proporció i dispersió d'aquest cognom el segle XVI, el llinatge Fiol era present i en molt casos amb freqüència abundant a molts de pobles de l'illa, destacant las representacions de Palma, Sineu, Montuïri i Algaida.

El que demostra el que hem dit és la freqüència amb què figura aquest cognom al Corpus d'Antropònims Mallorquins del segle XIV, on trobam Bartomeu i Jacme Fiol i Bernat Fiol al Monedatge d'Inca del 1329; i Berenguer, Pere i Guillem Fiol i Andreu Fiyol al Monedatge de la parròquia de Sant Miquel l'any 1390. Cal observar les diferents formes com s'escrivia.

A la relació de l'any 1359 dels homes d'armes de la part

forana de Mallorca, amb motiu de la guerra contra Castella, hi figuren persones amb aquest cognom als pobles d'Alaró, Andratx, Artà, Binissalem, Sencelles, Santa Maria del Camí, Selva (Biniamar) i Sineu, en les formes de Fiol, Ffiol i Fiyol.

L'assiduitat amb què apareix aquest llinatge als Pergamins de la Cartoixa de Valldemossa és un fet que confirma la seva incidència a tota l'illa de Mallorca, on podem veure:

Antoni Bonjular i Bernat Fiol figuren com a marmessors de Ferrer Julià de Robines al testament que atorga el 21 de maig del 1348 davant el notari Jaume de Bellver.

El 16 d'octubre del 1644 Francesc Frigola de Lluçmajor ven a Joan Puigserver d'Algaida unes cases, una quintana i tros de vinya, que té com hereu de la mare de Margalida Frigola i Fiola.

Jaume Antoni Fiol és el notari que figura el 18 de febrer del 1678 en la venda que fa Fra Antoni Barceló, prevere dominic administrador dels béns de Joan Roig, d'unues cases i una botiga al carrer de Sant Miquel.

Al llibre registre d'esposoris de l'Església de Mallorca, "Concessos" dels anys 1458 i 1459, hi figuren: el 19 de març del 1459, Joan Ballester amb Iohannete, filla de Gregori Fiol de Muro; i el 28 de desembre del 1459, Pere Fiol amb Mateva, vidua de Ludovic Guitart d'Inca.

A les Informacions Judicials de l'any 1523 sobre els addictes a la Germania, de les quals és autor Josep Mª Quadrado, hi figuren vint-i-vuit persones amb el llinatge Fiol, amb els oficis de bracer, teixidors de lli, teulers, sabaters, corredor d'orella i trompeta i un apotecari; d'aquestes persones vuit són de Ciutat de Mallorca i vint de la part forana, dels pobles d'Algaida, Artà, Montuïri, Muro, Petra, Porreres, Sant Joan i Sineu.

Persones que tengueren rellevància en la vida mallorquina en el període comprès des del segle XVI al XIX:

El P. Llorenç Fiol, mercedari, fou comendador de Vic i definidor general de la religió catòlica. El seu òbit succeí l'any 1437.

Cristòfol Fiol (Manacor s. XVI – Palma 1626), religiós dominic. El 1585 professà al convent de Sant Domingo de Palma. És autor del Tratado de la devoción a la Virgen Maria i del Manual de las Indulgencias del SS.MMO. Rosario (1647).

Foren jurat del Regne i Ciutat de Mallorca: Gabriel Fiol l'any

1489, Gabriel Fiol el 1592, i un altre Gabriel el 1627. Jaume i Miquel els anys 1658 i 1670; Jaume Antoni el 1677; i Nadal i Salvador Fiol el 1698.

Ocuparen la dignitat política de consellers: Pere Fiol de Sencelles el 1513, Sebastià Fiol el 1527, Antoni Fiol el 1534. Esteve Fiol el 1549.

Pere Fiol (Inca s. XVI – 1633) Exercí de notari major d'Inca on tenia la casa pairal i la notaria al carrer de la Mostra.

Magí Fiol (Palma s. XVII -1698) . Músic i prevere. Fou mestre de música de la Capella de Palma. Tenia un gran casal al carrer que anava de la claveguera des Call al Convent de Sant Francesc.

Joaquim Fiol Pujol (1831-1895). Politic, escriptor i advocat. Afiliat al Partit Demòcrata el 1855. Fundà i dirigí el setmanari de Palma El Iris del Pueblo. Participà en grans iniciatives empresarials, com la Societat de l'Enllumenament del Gas.

Aquest llinatge ha donat lloc a nombrosos topònims, entre els quals trobam:

Hort d'en Fiol.- Antic hort de Palma situat en el camp de la Llana, davant la Torre de la Pólvora a la Parròquia de Sant Miquel. Documentat l'any 1605, pertanyia al trencador de pedra Miquel Fiol, del qual prengué el nom. Estava dedicat al conreu de cereals i hortalisses.

Com a Son Fiol hi ha una possessió al terme de Llubí, situada entre Son Llopart, Son Perot Alomar, Son Suau de Baix i Son Trobat, documentada l'any 1579; pertanyia a l'honor Pere Fiol, del qual prengué nom. I amb aquest mateix topònim, un antic rafal al terme de Palma que confrontava amb el torrent de Na Bàrbara, Son Malferit, Son Taren, Son Molines i el camí de S'Aranjassa; documentat el 1605 pertanyia a l'assaonador de pells Antoni Fiol, del qual li ve el nom.

Pel que fa a Santa Maria:

Al llibre sacramental de registre de baptismes del segle XVI de la parròquia del nostre poble, concretament dels anys 1565 al 1569, hi ha les següents inscripcions:

“Diumenge 9 de desembre del 1565 un fill de Joanot Fiol, lo nom Bernat, compares (padrins de fonts) Miquel i Francisca Coll, fadrins.

L'1 de desembre del 1566 batià lo rector un fill de Bernardí Fiol, lo nom Joan Benet, compare Pere Company, comare Caterina Fiola.

14 de novembre del 1567, batiat un fill de Bernat Fiol, lo nom Antoni, compare Joan Jaume de l'Arbossar, comare Caterina Frau.

El 6 de juliol del 1569 lo rector batià un fill de Bernardí Fiol i Anna sa muller, lo nom Bernardí, comare Antonina Fiola.”

Als protocols dels notaris de Santa Maria hi podem veure el següents testaments: l'any 1681 el de Joan Fiol de Son Verdera, el 1686 el de Catalina Fiol Sastre, el 1689 el d'Anna Fiol i el 1766 el de Joan Fiol, també de Son Verdera.

Del segle XIX, també als protocols notariais, hi figuren: l'any 1809 l'arrendament de la possessió de Son Verdera i l'any 1836 la venda d'una casa a Isabel Crespí per part de Juan Fiol Carrió, i el 1831 Mateu Fiol compra dos trasts a Guillem Jaume.

Al Salpàs de Santa Maria dels anys 1817, 1819 i 1823, hi trobam devuit persones amb el cognom Fiol, habitants de Ca Na Bono, Can Verderol, Can Forner, Son Dolç, Can Casotes, Can Tià Millo, Can Miquel Forner, Can Fiol, Son Verdera i Can Tomeu Teixidor.

Sebastià Fiol el dia 4 de novembre del 1744 ven a Margarita Borràs mitja quarterada de vinya a la vora del camí de Sant Jordi a cens de tres almuds d'ametlles

El 20 de juliol del 1756, el Sr. Nicolau Ballester d'Olesa estableix a Jaume Fiol i Cerdà de Palma tres quarterades, poc més o manco, al terme de Santa Maria a cens de tres barcelles de blat, net i porgat, que afronten entre altres veïns amb el Rafal de Son Montserrat.

El 10 de juny de l'any 1806 Joan Fiol i Amengual, fill de Joan i Maria Anna Amengual, denuncia tenir posseir dos trasts de terra amb cases en ells edificades a Santa Maria al lloc dels Hostals.

Al llibre registre de les finques rústiques i urbanes, (l'Apeo de Garay del 1818), hi trobam les següents propietats de persones amb aquest llinatge: Son Verdera i Son Credo de Joan Vidal, Son Dolç de Magdalena Fiol, Son Verderol d'Antoni Fiol, una casa al Serral de Bartomeu Fiol i Miquel i Rafel Fiol (Forner), una casa cada un al Raiguer.

Al terme de Santa Maria del Camí, entre les possessions de Son Moragues, Son Verdera i Es Cabàs, l'any 1833 en terrenys de la possessió de Son Fiol, que pertanyia al convent dels Agustins de Palma, s'hi trobaren les restes d'una basilica paleocristiana de tipus llatí.

L'actual distribució del llinatge Fiol confirma la dispersió geogràfica del seus assentaments. El trobam a diverses localitats de Mallorca, on de manera més o manco nombrosa hi està representat. Aquesta representació és destacable sobretot a la vila de Consell, on la freqüència és molt alta. Palma i Santa Eugènia ostenten una representació notable i el podem trobar de manera regular a Felanitx, Montuïri i Santa Maria del Camí; en aquest darrer poble representa el 0,5% del cens electoral.

Fonts: El mallorquins nom a nom. El repertori d'antropònims catalans. Els pergamins de la Cartoixa de Valldemossa. Les informacions judicials dels addictes a la Germania. L'Apeo de Santa Maria del Camí. I els llibres sacramentals de la parròquia de Santa Maria de Camí.

Entrevista

PERE POU BRIS

MR

HE JUGAT A CIUDAD REAL DOS ANYS, I A ALBACETE UN ANY. EREN EQUIPS DE SEGONA DIVISIÓ B, VAIG A SER SELECCIONAT PER JUGAR AMB LA SELECCIÓ ESPANYOLA EN CATEGORIA CADET I JUVENIL.

Molta gent coneix en Pere Pou, sobretot de veure'l els diumenges al mercat de la Plaça Nova, darrera una taula de pastissos i menjars.

Coanegra ha volgut entrevistar-lo perquè tothom conegui un poc millor aquest home que allà els despatxa potser una panada, potser un tros de coca mallorquina. Un altre motiu és perquè és una d'aquestes persones arribades de fora poble que s'ha integrat perfectament i que ara és un santamarier més.

Pere, d'on ets natural?

Som d'una barriada de Palma, devora la Soledat, que li deien "S'hort des ca". Vaig néixer l'any 1945. Som de família mallorquina, encara que pel meu segon llinatge, Bris, no ho pareixi, perquè es poc freqüent. De tota manera pel que jo sé també és mallorquí.

Alguna cosa de la teva infància?

A ca nostra eren treballadors i jo de petit ja vaig haver de fer feina. Record que als 12 anys vaig començar a una ferreria anomenada Can Malagrava, que feien llimes. Jo anava als horts que aleshores hi havia devora el carrer Manacor a arregar merda de vaca. I encara em deien que agafàs la més fresca! L'empràvem per posar a les llimes abans de ficar-les dins la forn per trempar-les. Després vaig fer feina a Can Pujol, que era un taller de llautó i que feien fusa.

Tenim informacions que ets una persona amb molts de caires diferents: esportista, comerciant, pintor, cantant, pastisser... Per començar per qualque banda, podríem començar per l'esport. Conta'ns quins esport has fet.

Principalment he jugat a futbol. Tu saps que quan nosaltres érem infants quasi només hi havia el futbol. Una pilota i a jugar a la plaça! Amb el futbol vaig destacar una mica i als 17 anys em varen fitxar per jugar amb la Soledat a tercera divisió. Als 20 anys vaig fitxar pel Mallorca, que jugava a primera en temps de l'entrenador Rial, però em cediren al seu filial, el Palma, on vaig jugar un any de lateral dret. He jugat amb els porters Gost i Martí Mora i amb els migcampistes Perera i Joan Fortesa, entre altres que llavors han estat històrics.

Hem sentit que anares a jugar fora Mallorca.

Sí. He jugat a Ciudad Real dos anys, i a Albacete un any. Eren equips de segona divisió B, vaig a ser seleccionat per jugar amb la selecció espanyola en categoria cadet i juvenil. Record que guanyàvem quasi tots els partits i amb una ocasió viatjarem a França.

Com et va anar fora Mallorca?

Homo, per anar tirant! Cobrava així mateix una mensualitat que donava per viure. De Ciudad Real record que era una ciutat molt trista. Feia molt de fred i el futbol es juga sobretot a l'hivern. A mi em feia molta falta la mar de Mallorca, i també em feien falta els amics. Només em salvava que a mi m'agradava molt el futbol. D'Albacete el que més em cridà l'atenció és que per anar a fer un vermut de vegades

agafaven cotxe i se n'anaven a Alacant, que estava a 150 quilometres!

Després ja tornares a Mallorca...

A Mallorca també vaig jugar una temporada amb el Manacor, a segona B, i vaig acabar amb el Santa Catalina a tercera divisió. Així mateix arribarem a fer subcampions d'Espanya de tercera, on només perdérem a la final amb el Barcelona, on jugaven en Reixac, en Martí Fillosa, etc.

Deixares de fer esport?

No. Jo sempre havia practicat també la carrera a peu, i això vaig continuar fent després de deixar el futbol. Em referesc a la carrera de fons. Tenia rutes que acostumava a fer, com de Son Moix fins a Son Ferriol i tornar. O de devers l'Auditori del Passeig Marítim fins al darrer balneari de S'Arenal i tornar. Pràcticament era una cursa de marató. De fet he corregut el marató de Palma a Calvià l'any 2001.

També m'ha agradat caminar. Quan va començar el "Lluc a peu" jo era una de les persones que anava pel bar Güell amb en Tolo i que férem la primera marxa. Només érem una trentena.

Relacionat amb l'esport també he fet de massatgista i d'àrbitre de futbol sala. Vaig participar a un mundial de futbol sala com a àrbitre de banda.

De què visqueres quan vares deixar el futbol?

L'any 1975 vaig començar a fer de xofer al forn de Can Radó a la Soledat, amb l'amo Andreu, com a repartidor de gènere. I aquí em va passar una cosa que després ha marcat en part la meva vida. Veient els forners que feien ensaimades i altres pastissos m'entrà el cuquet d'aquesta feina. Vaig començar a pensar: "m'agradaria saber fer això!". A poc a poc m'hi vaig ficar, i aviat vaig aprendre l'ofici.

Des de llavors ja sempre has fet de forner i pastisser?

Sí, llevat de quatre anys que vaig tenir un bar devers el poble espanyol. L'any 1992 vaig posar un forn propi al carrer Capità Vila, juntament amb la meva dona, na Maria del Carme.

Entrevista

Pere, conta'ns com vares començar a pintar quadres.

Aquesta història per a mi és un poc trista... (aquí en Pere s'atura uns segons. Calla. Respira a fons i llavors continua). Fa devers 13 anys vaig tenir una mala època. Durant uns anys que guanyava bastants de doblers em vaig avesar a fer qualche whisky de demés. D'això quasi ni te n'adones. Quan em vaig donar compte ja m'estava passant. Dedicar-me a pintar va ser com un al·licient per deixar allò altre. La meva dona i el meu fill Pere m'ajudaren molt. Vaig començar a pintar. I vaig descobrir tot aquest mon de la pintura, nou per a mi, que després ha estat molt important a la meua vida. Tenc ca nostra plena de quadres.

Quins tipus de pintura fas o t'agrada més?

Sempre m'he mogut dins la pintura figurativa. Sobretot he pintat paisatge. També m'agrada pintar el cos humà, encara que ho consideri molt més difícil, ja que es noten més fàcilment els defectes. Pintar una cara és molt complicat. La pintura abstracta mai no m'ha estirat gens. No vol dir que la rebutgi. Potser s'ha d'estudiar per entendre-la i jo no hi he arribat!

Hem sentit que has fet exposicions.

Qualcuna. Aquí a Santa Maria vaig exposar a cas Metge Rei. També ho he fet a Sencelles, a Lloret. A una exposició a

Manacor de la tercera edat em donaren un tercer premi.

Passem a una altra cosa, Pere: vegem si ens expliques la teua afecció a la música.

Sempre m'ha agradat molt cantar. Des de jove. Quan jugava amb el Santa Catalina va coincidir que hi havia 7 o 8 jugadors de l'equip que eren molt afeccionats a cantar. Acabàvem a un bar cantant ranxeres i havaneres. Després, quan jo vaig tenir el bar al poble espanyol, ells seguien venint al bar a cantar. Érem una colla d'amics que ens ho passarem d'allò més bé durant aquells anys.

També sé fer quatre acords amb una guitarra, per acompanyar cançons, però crec que se'm dóna millor cantar que tocar un instrument.

Pere, com va ser que vengueres al nostre poble?

Mira, fa 15 anys vaig conèixer un santamarier per "Sa Cèl·lula" del Coll de Rebassa, on m'encarregava d'organitzar les pistes. Era en Joan Grau "Buc", que anava per allà i ens vàrem fer amics. En Joan em va parlar d'un pis que es venia, que és aquest on ara estic, damunt el forn de can Buc, i res, que al final ens vàrem decidir amb la meua dona a comprar-lo. Venguérem a viure a Santa Maria i des de llavors hi estic amb molt de gust.

Com ho has fet per aconseguir integrar-te tan bé dins el poble?

Sempre he intentat estar dins el que es feia al poble. Tant jo com la meva dona ens consideram uns santamariers més. Ella està ben integrada fent feina de monitora al menjador escolar del col·legi Melcior Rosselló. Jo sempre m'he ficat per tot. Vaig estar dins el grup de gloses una temporada, i com que m'agrada tant cantar també vaig entrar al cor de la parròquia i a la Coral. Actualment tenc poc temps de sobra i només segueixc a la coral de pensionistes i al Grup d'havaneres. Amb aquest grup hem actuat a Ses Cases des Mestres, a Son Llaüt, a Sencelles...

Jo crec que també t'ha ajudat molt aquesta feina que fas darrerament de vendre a la plaça...

Sense cap dubte. Cada setmana estam allà, amb la nostra producció de pastisseria. Estam especialitzats sobretot en el que és mallorquí: panades, cocarrois, coques de trempó, verdura o pebre, gatons, coca de brossat, espinagada... Pensau que hi ha molta gent que viu a Mallorca que això ja no ho sap fer i així ho poden provar i conèixer.

Per acabar ens agradaria que ens donassis la teva opinió sobre el poble, o si vols expressar alguna crítica que t'agradaria donar a conèixer públicament...

Ja t'he dit abans que estic molt a gust a Santa Maria. Coses bones en podria dir moltes. Però el que ja està bé, està bé. No importa tocar-ho. En canvi, les crítiques crec que s'han de fer perquè aquells a qui pertoqui hi posin remei. Jo crítiques en voldria fer dues: una sobre el futbol i l'altra sobre l'alcohol.

Què vols dir sobre el futbol, tu que has estat futbolista?

Primer que és un desastre que a un poble com Santa Maria hi hagi dos clubs de futbol diferents. Les dues directives haurien d'arribar a un acord i que d'una manera o l'altra sols hi hagués un club. A part d'això, jo pas moltes vegades pel camp i m'atur a veure els entrenaments dels nins i joves, i trob que el nivell d'algun entrenador deixa molt que desitjar. Per ser entrenador no basta saber dur els al·lots. Ni basta fer-los donar voltes pel camp ni una bona preparació física. Han de saber ensenyar futbol. Jo dubt que algun hagi estat jugador de futbol. Com poden ensenyar el que no saben? I així els va als pobres al·lots..., que una setmana els aferren 4 gols i a la següent els n'entaferren 6. Hi ha equips que no aixequen el cap, i necessiten una tècnica i un al·licient que es veu que aquell entrenador no els dona. A més jo em deman, amb la doblorada que ingressa el club no pot arreglar aquest problema? Pensem que el club té les instal·lacions municipals gratis, a més ingressa doblers per la publicitat que hi ha al camp, ajudes de l'ajuntament, ajudes del Consell, i encara cobra 250 euros -quasi cinquanta mil pessetes- per inscripció de cada jugador. No pot el club gastar quatre duros en contractar qualche bon entrenador?

PERE POU, A LA SEVA ÈPOCA DE FUTBOLISTA, JUGAVA DE LATERAL DRET AMB L'ALBACETE.

I sobre el problema de l'alcohol, què volies dir?

És una cosa que la duc molt a dins. Segurament perquè he patit aquest problema. Jo sé que si comences llavors és molt mal de fer sortir-ne. S'hauria de conscienciar molt més la gent jove dels perills de l'alcohol i jo veig que això no es fa. Si els joves comencen a beure llavors és molt mal de fer aturar-ho. Jo quan pas per la Plaça Nova o per l'estació i veig aquests grups de joves fent el "botellot" em fa una vertadera por! Igualment per les "Colles", on veus joves i al·lots que van ben passats!

Jo crec que els pares som els primers que no tenim les coses clares. Per exemple, si ara una mare veu un fill amb un "porro", tot d'una s' exalta. En canvi si el veim amb una cervesa, potsr son pare encara el convida i beuen plegats. També em fa molta pena quan hi ha qualche xerrada sobre l'alcohol, que ve a parlar una persona que és experta: no hi va ningú, o quasi ningú! Quan sabem les conseqüències nefastes que pot dur per a una persona: malalties, accidents de trànsit, separacions... M'agradaria que duguessin a Santa Maria el doctor Vázquez, de la clínica Capistrano, que és especialista en la lluita contra l'alcohol i les drogues. M'agradaria veure que els pares i les mares s'interessin per aquest problema. Que hi duen els seus fills a escoltar-ho. És una cosa que la duc molt a dins. Si existeix un problema dins el poble se li ha de posar un fre quan hi som a temps. Em sap molt de greu veure que no se li posa remei.

Amb una encaixada de mans deim adéu a en Pere, desitjant-li el millor per a ell i donant-li les gracies per les seves paraules, que ens han semblat molt sinceres.

Esports

SANTA MARIA ATLÈTIC

ALEVIN FUTBOL 7

1 Sergi Rajoy
2 Gaspar Parets
3 Llorenç Fiol
4 Miquel Crespi
5 Pau Oliver
6 Miquel Capó
7 Guillem Genovard
8 Dave Zimmermann
9 Joantoni Morro
10 Ansgar Reuss
11 Miquel Josep Faidella
21 Josep Alvarez
Entrenador: Klaas Reuss

Delegat: Jaume Crespi

3ª REGIONAL GRUPO A

Alfonso Miras
Tilvan Isosif
Angel Heredero
Agustin Torres
Pedro Antonio Pastor
Bdo Colomar
Sergio Rodríguez
Alejandro Sánchez
Antonio Vallespir
Salvador Cañellas
Raul Barceló

Armando La Fuente

Juan Mut
Jaime Salom
Marcos Castro
Daniel Sastre
Marcos Cozar
Kiko Fons
Jesus Molina
Miquel Pol
Daniel Grimalt
Antonio Vachiano

Entrenador: Ernesto Tallon

Delegats: Antoni Mateu i

Antoni Candell

JUNTA DIRECTIVA

President: Antoni Miras
Vicepresident:
Manolo Garcia
Secretari: Francesc Torrens
Vocals: Salvador Cañellas i
Antoni Pizà

www.santamariafutbolbase.blogspot.com

Esports

BÀSQUET - COMENÇAMENT DE LES LIGUES

Neus Comes

Després del descans estiuenc per recuperar forces tornen a començar les competicions esportives, com és el cas del bàsquet. Pràcticament tots els equips del CB Santa Maria han començat les seves respectives lligues, llevat dels equips de minibàsquet i premini.

Enguany no són massa els canvis respecte a l'any anterior, hi ha cinc equips masculins: mini, infantil, dos juniors i el 2ª Autonòmica. Pel que fa als equips femenins hi ha quatre equips: mini, infantil, cadet i 1ª Autonòmica. La novetat és a la categoria cadet, ja que l'any pasat no n'hi havia.

La tornada a la feina no ha estat d'allò més bona, i és que dels set equips que ja han començat tan sols un va aconseguir guanyar el primer partit; va ser l'equip Junior Masculí B, que va guanyar al Construccions Sastre 60-56 dins casa. Pel que fa als altres equips, segurament amb el rodatge de partits aniran aconseguint victòries i bons resultats, ja que els grup humans que els formen estan ben preparats per fer-ho.

RESULTATS:

1ª Autonòmica

Marratxí B. Pla – Santa Maria	68-33
Santa Maria – Binissalem	69-79

2ª Autonòmica Masculina

Angles Bolero- Santa Maria	65-40
----------------------------	-------

Junior Masculí A

Firstun Mallorca – Santa Maria	77-55
--------------------------------	-------

Junior Masculí B

Santa Maria- Construccions Sastre	60-56
-----------------------------------	-------

Cadet Femení

Santa Maria- Pollença	47-66
-----------------------	-------

Infantil Masculí

Santa Maria – Joventut Mariana	43-64
--------------------------------	-------

Infantil Femení

Joventut Mariana - Santa Maria	58-15
--------------------------------	-------

Esports

BÀSQUET SANTAMARIER ... A ALARÓ!

Josep Maria Estarellas Torrens

Sembla que si algú vol veure bàsquet sènior masculí amb autèntic gust santamarier... haurà d'anar a Alaró. I es que, com podeu comprovar a la foto, ni més ni menys que deu antics jugadors del Club Bàsquet Santa Maria juguen actualment al Simonet Alaró de la Primera Divisió de la Lliga d'Empreses, equip que els darrers anys sempre ha disputat el play-off final pel títol i acabat entre els cinc primers classificats de la lliga.

Esports

LA PENYA CICLISTA ANTONI GELABERT GUANYA LA CHALLENGE VOLTA A MALLORCA PER A MÀSTERS

Biel Acosta aconseguí el passat diumenge dia 12 d'octubre, com a president i director de la Penya Ciclista Antoni Gelabert, la primera posició amb un corredor dirigit per ell, en Miquel Joan Adrover, de la Challenge Volta a Mallorca per a Màsters.

Des del primer dia en Miquel tingué moltes de possibilitats de fer-se amb la victòria final, cosa que arrodoní amb una excel·lent etapa amb sortida i arriba a Inca, on tot l'equip i a les ordres del director feren feina per a ell, i ell ho rematà amb una excel·lent baixada de Lluc cap a la meta d'Inca entrant en solitari, i en la contrarellotge del darrer dia acabà en segona posició. El temps invertit en les etapes fou de 4 hores 38 minuts i 11 segons, a 32 segons del segon classificat i amb 40 sobre el tercer.

En Miquel no ho tingué gens fàcil, perquè dins del pilot hi havia nombrosos i importants corredors, com el campió de la darrera volta a Espanya, fitxat pel Cala d'Or només per córrer la Volta, i els totpoderosos alemanys.

En Miquel, a part de la General, també aconseguí fer-se amb el premi de la muntanya, segon en les metes volants i el primer mallorquí.

Esports

TRIAL A EIVISSA

Jaume Ordines i Benestar

El diumenge dia 28 de setembre es va disputar el Trial Festes de Sant Miquel, prova organitzada pel Motoclub de Formentera i Eivissa. Era la novena prova puntuable per al campionat de Balears de Trial, cosa que va fer que s'hi inscrivissin pilots de totes les illes, en total més d'una trentena.

La prova va començar a les 10. Les dues primeres zones presentaven grans obstacles amb pedres molt grosses, cosa que dificultà més la prova i va fer suar de valent els pilots per poder-los superar. Després vengueren la zona tres i quatre; la primera d'elles era bàsicament de roca i estava situada vora la mar, cosa que feu patinar molts de pilots; en canvi la zona quatre era totalment diferent, una zona de terra amb uns girs molt tècnics al començament i una pujada amb un gran desnivell.

La zona cinc estava devora la mar, zona de roques; al començament era un gran escaló però amb molt d'agarre, cosa que feu que els pilots ho superessin fàcilment.

Les zones sis i set estaven formades per grans pedres, cosa que les feia molt tècniques i difícils de superar.

La prova tenia un total de set zones amb un recorregut de set quilòmetres, cada pilot havia de fer tres voltes amb un temps de quatre hores i mitja més mitja d'addicional amb penalització per temps.

La prova no anà del tot malament per als pilots santamarieris, ja que uns d'ells, en Mateu Benegas, amb 36 punts fou primer de la categoria Open, superant en Maties Pizà, que quedà segon.

Categoria Open	
1. Andreu Oliver	19
2. Tomàs Oliver	34
3. Albert Bonet	37

Categoria Open	
1. Mateu Benegas	36
2. Maties Pizà	37
3. Oscar Alba Cabayos	46

Categoria Expert	
1. Francisco Ramon	18
2. Antonio Riera	39
3. Tomás Pizà	40

-	-
8. Sebastià Batle	65

Categoria Màster	
1. Josep Segura	15
2. Francisco Palau	19
3. Julià Panadés	27

Categoria Elit	
1. Marc Horrach	20
2. Guillermo Soler	44
3. Josep Seguí	53

FUTBOL EQUIP FEMENÍ

Jaume Ordines i Benestar

Jo encara me'n record, i d'aixó ja han passat un bon grapat d'anys, des que el CD Santa Maria tengués un equip femení federat. Fa dos anys es va començar a posar en marxa aquest projecte, primer amb l'educador de carrer a la pista de futbet. L'any passat ja començaren a entrenar i a fer partits amistosos, primer amb en Sebastià Redondo i després amb na Maria, però no ha estat fins aquest any que s'han decidit a inscriure's a la competició.

Han començat amb la copa federació i ara, després de jugar-la, ha sortit el calendari oficial de lliga. La veritat és que no ho tendran fàcil, els constarà guanyar partits, però de ben segur que amb les ganes que hi tenen donaran més d'un sorpresa.

Aquest any l'entrenador és en Rafael Muñoz i l'encarregat de material en Francisco Muñoz.

La plantilla la formen: Sara Cabot, Alejandra Cáceres, Maria J. Comas, Ariadna Marcé, Maria Miro, Maria del Mar Morales, Raquel Muñoz, Frida Portes, Catheryn Reyes, Catalina Rosselló, Isabel Rosselló, Sandra Sánchez, Sandra Sedeño, Eva Vallejo, Alejandra Zapata i Daniela Zapata.

FUTBOL 7 ALEVÍ

Assemblea de pares

Després de les permanents polèmiques pel que fa a l'Aleví futbol 7, hem de manifestar que la coordinació del CD Santa Maria informà els pares, després d'un partit amistós, que es donaria de baixa l'equip Aleví futbol 7 i que només s'inscriurà la categoria Aleví futbol 11 per entrar en competició. A més, els pares que no estiguessin conformes amb aquesta decisió tendrien la llibertat de dur els seus fills a un altre club. Com a conseqüència, l'entrenador Klaas Reuss va dimitir y 12 pares, donada la negativa del Club Esportiu Santa Maria d'escoltar els pares, retiraren els seus fills del club.

Davant la proximitat de l'inici de la competició, i donat que el club que fins aleshores ens havia acollit rebutjava qualsevol intent per tamisar el tema, vàrem decidir per unanimitat fer gestions per poder inscriure els nins. Els pares ens vàrem posar en contacte con la FFIB i ens indicaren que per la seva part no hi hauria cap problema per federar-los, sempre que ens acollís un club legalment constituït. Alguns pares vàrem fer gestions amb el Club Esportiu Sta. Maria Atlètic, els explicàrem allò que havia passat i els presentàrem un projecte esportiu a cinc anys. L'òrgan endogen ens acollí i ens donà suport en la nostra decisió acollint-nos en el seu club.

Per poder dur a terme el projecte promès inicialment d'Aleví futbol 7 (recordem que dos nins vengueren d'altres pobles al club només perquè se'ls va garantir per part de LA COORDINACIÓ que jugarien en aquesta categoria) i ja que per recomanació de la FFIB als nins de 10 anys els correspon aquesta mateixa, es realitzà una assemblea extraordinària de pares que va donar com a resultat la creació d'un projecte nou per al futbol base del nostre poble.

Agraïm el suport incondicional prestat per les persones del CD Santa Maria durant els darrers quatre anys com són Bernat, Paco i Andreu, entre d'altres, i els desitjam sort en els seus projectes i objectius esportius.

BOXA

El dissabte 27 de setembre va tenir lloc en el poliesportiu Germans Escalas una vetllada de boxa organitzada per la Federació Balear que va comptar amb l'assistència d'alguns dels responsables polítics de l'esport balear.

Bona part dels combats varen servir per diputar el Campionat Regional Junior, en diferents pesos. La vetllada es va completar amb diferents combats d'altres categories.

El gimnàs KO Gym de Santa Maria va presentar-hi cinc boxejadors. Un d'ells, Gabriel Cabeza, figurava a la capçalera del cartell destacant el combat neoprofessional que havia d'enfrontar el boxejador santamarier amb l'asturià Fernando "La Pituca" González. El guanyador del combat va ser Gabriel Cabeza que combatia per primera vegada en aquesta categoria.

La resta de participants varen ser:

Alejandro Martínez, pes gall
Joan Cantallops, pes ploma
Andreu Noguera, pes lleuger
Marc Barcelona, pes welter

D'aquests es proclamaren campions a les respectives categories Joan Cantallops i Andreu Noguera, tot i que la crítica i els comentaris de premsa coincideixen en afirmar que els combatents que no aconseguiren la victòria feren bons combats.

Còmic

Jaume Martí Santandreu >>><http://miontedon.blogspot.com>

Transcorreguda l'època estival i represa novament la rutina del treball per als grans i d'estudi per als més joves, podríem fer balanç d'aquests darrers mesos passats. En aquests moments estem immersos en temps de crisi en tots els camps imaginables, des del sector constructiu i immobiliari fins al món del còmic. Aquesta inestabilitat financera ens ha sorprès en una època d'expansió del món de la vinyeta: en el nostre país al costat de les grans editorials existeixen altres més petites i independents que mes rere mes inunden el mercat de novetats.

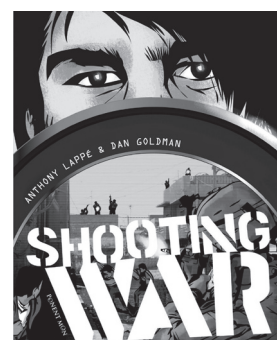
D'aquests parell o tres de mesos passats, de les millors obres que hem vist i llegit podríem destacar, de l'editorial Ponent Mon, Shooting War, còmic ambientat en l'any 2011; el protagonista, Jimmy Burns, és un periodista independent que treballa per a "Global News", mitjà que cobreix notícies relacionades amb el terrorisme les 24 hores del dia. La història està emmarcada en un futur no molt llunyà i aporta una mirada crítica als mitjans de comunicació, a la guerra d'Iraq, a la política exterior d'EEUU, al periodisme independent... Excel·lent i molt recomanable obra.

També crida l'atenció per la seva frescor i originalitat Wisdom, de Panini editorial, que ja ha editat dos toms de les aventures de Peter Wisdom; aquest heroi mutant no té altra missió que acabar amb unes fades (sí, heu llegit bé, unes fades) que estan envaint i atacant Anglaterra. Fosc i fascinant relat carregat de màgia, ciència ficció i amb un dibuix d'estil realista i molt dinàmic.

Dibbuks, considerada editorial independent i de les "menors", ha editat una de les millors obres d'aquest any, Ian – Integral. La història ens conta com dos especialistes en robòtica van contracorrent creant un androide únic en el seu gènere: un robot que pensa, recobert de pell, capaç d'equivocar-se i de sofrir, en definitiva un autèntic monstre.

Tampoc no s'haurien de deixar passar obres tals com Incògnito (La Cúpula), La Cumbre de los Dioses, 4t volum (Ponent Mon), La Revolución de los Pinceles (Dolmen), Volunteer (Planeta)... I un llarg etcètera.

Finalment vull comentar la celebració de les XIII Jornades Internacionals del Còmic Villa de Avilés, el millor esdeveniment (amb permís del Saló de Barcelona) que se celebra en el nostre país amb el còmic com a protagonista. Com bé diuen els seus organitzadors, setembre és el mes del còmic a Avilés. És una barreja de gentes que comprenen des d'artistes professionals, afeccionats, col·leccionistes, "frikis", curiosos... tots ells amb un objectiu definit: el còmic manifestat de qualsevol forma. Cita recomanable cent per cent per a tot aquell aficionat al còmic..

SOLER

ADAPTACIÓ I DIBUIX:
JAUME MARTÍ

ELS GUÀRDIES DEL POBLE
VAN COMENÇAR A SEGUIR
LES PASSES D'EN SOLER.

AQUEST ES PASSAVA TOT EL
DIA AMAGAT, NO SE LI VEIA
EL PÈL.

AVUI SEGUR QUE
LI TROBAM, HE VIST COM
EN SOLER ARRIBAVA A CA
SEVA. ENS HAURÀ DE DONAR
MOLTES EXPLICACIONS...

NO, EL MEU HOME NO
HI ÉS I NO SÉ SI AVUI
TORNARÀ.

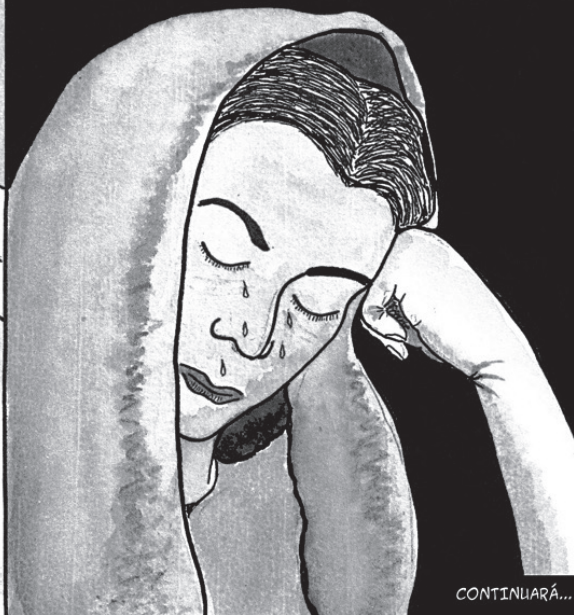

LA SEVA DONA VA QUEDAR DESCONSOLADA, NO
SABIA SI EL TORNARIA A VEURE'L MAI MÉS.

EN SOLER VA FUGIR
COM VA PODER, NO TENIA
CAP INTENCIÓ D'ACABAR
TANCAT A LA PRESÓ.

ARA JA ERA UN
LLADRE.

CONTINUARÀ...

Meteorologia

temperatures, evaporació, humitat relativa, pluges i comentaris

dia	8 h.s.	M	m	lectrura evap	evapo racion	humitat relativa 85-22-64 m	pluges h. V	comentari a les 8 hores solars
1	20,5	32,8	19,5	5,1	5,0	78-38-59 -	- - -	sol fort, cel ras, ventet de llevant
2	21,0	33,1	18,6	7,8	2,7	79-35-49 -	- - -	sol fort cel ras, ventet de llevant flux
3	22,3	31,2	20,1	9,8	2,0	78-38-59 -	- - -	sol fort niguls petits vent gregal
4	22,9	32,8	18,0	14,9	5,1	85-42-62 -	- - -	sol, tot tapat de niguls, ventet de llevant
5	23,8	33,8	21,5	17,5	2,6	91-36-67 -	- - -	bon sol, niguls a tramuntana, ventet de llebeig
6	25,8	31,5	21,7	9,0	6,0	85-34-47 -	- - -	sol fort enterbolit una terrenyina per tot, ponent moderat
7	22,6	31,5	20,2	15,0	0,2	86-25-73 -	- - -	fora sol, tot tapat de niogul prim, llevant moderat
8	22,2	27,5	16,9	15,2	2,8	86-50-67 -	- - -	sol fort, vent de gregal, cel ras
9	26,2	30,5	21,5	18,0	9,5	74-33-66 -	- - -	sol fort, calitja alta, ventet de llevant per tot
10	26,7	33,0	24,5	9,5	3,8	81-27-68 -	- - -	sol enterbolit, calitja alta per tot, vent de llevant
des	234,0	317,7	202,5	121,8	39,7			
11	27,5	34,5	21,0	3,8	4,5	85-35-47 -	- - -	sol fort, calitja ventet de llebeig
12	23,0	31,9	20,6	8,3	3,9	77-32-57 -	- - -	sol fort, tot ennigulat, vent de llevant fort.
13	23,8	33,5	19,1	12,2	2,2	80-29-62 -	- - -	bon sol, ventet de llevant calitja a migdia
14	21,5	32,5	18,1	15,9	2,5	75-32-71 -	- - -	sol d'estiu, ventet de tramuntana, niguls a tramuntana
15	22,5	27,2	12,1	18,0	2,0	78-38-59 -	- - -	sol fort, niguls petits com cotó a tramuntana vent gregal
16	21,2	28,0	15,4	4,1	1,5	82-24-48 -	- - -	cumuls a tramuntana, sol fort, ventet de llevant
17	23,2	29,0	16,0	6,0	3,2	86-32-53 -	- - -	fora sol, ennigulat, vant llevant
18	23,8	31,0	15,9	9,2	4,3	81-38-59 -	- o ip	solellet, cel ras, ventet de llevant flux
19	20,7	29,0	20,4	13,5	4,3	88-35-85 -	o - 2,8	tot tapat, fora sol, vent en calma
20	23,0	27,0	15,4	4,3	4,5	88-40-53 -	o - ip	tot tapat, fora sol, vent en calma
des	230,2	303,6	174,0	95,3	32,9		2,8	
21	21,7	24,0	16,1	8,8	1,4	88-43-72 -	o o ip	cel ras, solellet, ventet de llevant
22	21,0	26,0	17,6	10,2	1,6	87-56-80 -	o - 59,3	tempesta, fora sol, plou molt, niguls mestral, vent calma
23	19,8	22,5	16,5	11,8	3,0	90-49-82 -	o - 7,9	fora sol, tot u, ventet de ponent
24	17,9	20,5	14,5	14,9	1,6	89-60-73 -	o - ip	fora sol, cel tot u, nigul prim, vent en calma
25	18,7	22,5	12,9	16,4	1,6	90-47-47 o	- - ip	solellet, cel ras, vent moderat de llevant.
26	19,7	21,1	12,0	18,0	5,3	87-42-50 -	- - -	solellet, niguls cotó a T. i un tel a M., vent de llevant
27	19,6	23,0	13,8	5,3	5,4	88-42-52 -	o - 3,2	solellet, a T. nigulets cotó i un de gros, a M. tel, llevant f.
28	20,0	23,5	13,2	10,7	5,5	76-42-52 -	- - -	fora sol, niguls blancs grossos a T. vent de gregal
29	19,1	24,1	11,2	16,2	2,0	87-40-45 -	- - -	rosada, solellet, cel ras, llevant flux.
30	16,7	23,9	11,1	2,0	2,9	88-29-47		sol fort, a Mestral niguls de cotó, vent en calma
des	194,2	231,1	138,9	114,3	30,3		70,4	
mes	658,4	852,4	515,4	331,4	102,9		73,2	

RESUM:

Mitja de les màximes	28,4	Màxima pluja en un dia	59,3
Mitja de les mínimes	17,1	Dies de pluja	9
Màxima del mes	31,0	Dies de neu	0
Mitja mensual a 8 h.s.	21,9	Dies de calabruix	0
mínima del mes	11,1	Dies de tempesta	1
Oscil·lació màxima	15,1	Dies de boira	0
Evaporació mitja diària	3,4	Dies de rosada	1
total pluges del mes	73,2	Dies de gelada	0
		Dies torrant ha passat	0
		Dies de neu posada	0

RUSTIC ART

CONSTRUCCIONS I REFORMES

*Construïm
Ca Teva.....*

CONSTRUCCIONS
REHABILITACIONS
PROMOCIONS

TELF/FAX: 971620889
650 40 93 30 / 650 40 93 40.

C/ BATLE JOSEP CANYELLES
CANT. SANTA CATALINA TOMAS.
SANTA MARIA DEL CAMI.

Rep Lluís
PERRUQUERIA

*HOMES - DONES

*ESTÈTICA

*MASSATGES

HORES CONCERTADES

Plaça Nova, 11
07320 - Santa Maria del Camí
Tel. 971 140 900

AUTOESCOLA

RUBI

Telefons 607 582 820 / 615 056 363

Permisos A, B, BTP	Llicències ciclomotor	
SANTA MARIA	ALARÓ	BINISALEM

Viatges COANEGRA

*Més de 25 anys
d'experiència
al seu servei.*

Plaça Nova, 5 · 07320 Santa Maria del Camí
Tel. +34 971 620 263 · Fax +34 971 140 215
E-mail: santamaria@viatgescoanegra.com
www.viatgescoanegra.com